

KLOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

8-lyttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

AZ ARADI
KÖLCSENY-EGYESÜLET

POLITIKAI NAPILAP.

5626
1912.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, április 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- A Khuen-kormány bemutatkozása.
- Alapítványul megváltott aradi mérnök.
- A király leaktart mondan.
- Alkik Fischer Eliz életére törték.
- Pártértekezlet az új kormány kinevezéséről.
- Az első följelentés a Törlesztési Bank ellen.
- Az automobilos rablóbanda.
- A házasságkötés munkatársa.
- Husvétli tárlat.
- Tarkaságok.

A törvényhatóság és az új fordulat.

— Válasz egy kárörvendő mosolyra. —

A mosoly, t. polgártárs, ugyis, mint az aradi függetlenségi pártnak Kossuth Ferenc és Justh Gyula között tétovázó tagja, ezt mondotta:

— Hát nem volt kár az aradi följelentést? A városi közgyűlés a rezolúció miatt üdvözölte Khuent és most Khuen is följelentette a rezolúciót. Kellett ez? . . .

Az, t. polgártárs, ami a kormányválság után, az aradi följelentést követően történt, csakugyan nem kellett. Jobb lett volna, s bizonyára nem maradt az elérhetetlen célok között, ha a király minden aggodalomtól menten, teljes egészében elfogadja a felségjogoknak azt a magyarázatát, amely a rezolúciós javaslatban ben foglaltatik. Azonban, t. polgártárs ur, nem akarjuk mondani, hogy az Önök öröme, de nem történt így, hanem másként. A király kifejezést adott a maga álláspontjának és följelentette a parlamentet, hogy az álláspont méltányolásával nyújt-

son alkalmat a bekére, az alkotmányos együttműködésre.

Ha sötétebb színben kellene is fölfogni a király manifestumát, a törvényhatóság a maga határozatát sohase változtathatná. Magyar törvényhatóság, amely a nemzeti jogok mellett állást foglal, azok érvényesítését a maga férfias hangjával is sürgeti, ezzel nem kompromittálja magát, még akkor se, ha ezek a jogok nem érvényesülnek. Vajon ostobaságot követett-e el Arad város törvényhatósága azáltal, hogy újra, meg újra följelentést fogadott el az önálló vámtérület és a magyar jegybank mellett, pedig mindeztideig sem az egyikből, sem a másikkól, nem lett valóság.

Azonban a mosoly hegye nem is ezt illeti, hanem azt a „fonák” helyzetet: a törvényhatóság Khuen-Héderváryt, mint a nemzeti álláspont képviselőjét köszöntötte s Khuen ime, most a nemzeti állásponthoz hűtlen lett. Vajon — ez is kiolvasható a mosolyból — most megróják Khuen-Héderváryt, vagy pedig üdvözlők. Nos, t. függetlenségi polgártárs, emlékeztetjük Önt arra, hogy egy időben, a koalíció fénykorának elején, a függetlenségi párt lelkesen üdvözölt egy kormányt, a melynek tagjai nem egy rezolúciós határozat pontját, hanem egész **pártprogramot függesztettek föl**, belátva, hogy a párt, amely a koronával egyetértve, kormányozni óhaj, nem tűzheti ki célul olyan elvek azonnal való érvényesülését, amelyek a korona akaratával szembe kerülnek. Ez helyes és okos volt akkor. Most pedig szösz szerint ez történik. **A munkapárt nem adja fel azt az álláspontot,**

a melyhez, meggyőződése alapján kötötte magát, de lemond arról, hogy ez a kérdés azonnal és most rendeztessék, mert ez végül nem a legsürgősebb. A legsürgősebb az, hogy az országban a nyugodt kormányzás, a rend, a parlamenti munka visszatérjen. Mintán pedig a király manifestuma alapot és kilátást ad arra, hogy ez sikerülhet. — ennek érdekében a munkapárt tiszta lelkiismerettel teheti annak tized, vagy huszadrészét, a mit annak idején a koalíciós kormányt megalakító függetlenségi párt tett. Akkor tudnunk nem egy kérdésnek, hanem a részletek egész sorára menő pártprogramnak érvényesítését halasztották el, vagy a hogy akkor mondták: „kapsolták ki” annak érdekében, hogy a bizonytalanság állapotából az ország szekere a rendes kerékvágásba jusson.

A Khuen-kormány és a munkapárt, amikor így a kibontakozásnak utat ad, fenntartotta a rezolúcióban foglalt álláspontot, amelynek érvényesüléséről most lemondott. És ép azért, mert a kormány most erre a lépésre határozta magát, helyes és logikus volt azoknak a törvényhatóságoknak cselekvése, amelyek a nemzeti jogok mellett határozta. Más a kormányzás és más a nemzet közérzete. A kormányzásnak számolni kell az el nem hárítható körülményekkel, a nemzet hangulata azonban szabadon és korlátok nélkül nyilatkozhatik meg. Nem veszett kárba, hogy Arad városa a közérzés egyik tolmácsaként megnyilatkozott és hogy a törvényhatóságok egy részét is megszólaltatta. Olyan elv mellett emelt szót, amelyhez, ha az most

A színésznő a társaságban.

Irt: G. Miklósy Ilona.

Vannak színésznők (nem tudom, hol vesznek rá időt?), akik szenvedelmesen szeretik a színházi nyelven „privát”-nak nevezett társaságot. Örömmel fogadnak el meghívást, részt vesznek zsuron, asszonyok magánösszejövételén, jótékonyági gyűlésen stb. Szóval abban az illúzióban ringatóznak, hogy ők zajos és elegáns társadalmi életet élnek. Pedig milyen tévedés! A színésznőt mindig csak mint attrakciót hívják meg a zsurokra, társaságra és jótékonyági gyűlésekre. Vagy produkáltatni akarják, vagy „szabadon elővezetik”, mint a megbámulni való, érdekes ritkaságot. Esetleg pikánsan elcsévegett színházi pletykákra számíthatnak. Néha, különösen vidéken, akadnak olyan nők is. — elismerem, hogy ritkán — akik azért keresik a szép színésznők társaságát, hogy egyttal megtalálják az olyan áhíttva óhajtott — férfitársaságot is, amely olyan szívesen zsongja körül a színészvilág hőlygeit, mint a virágzó hársfát a mézet gyűjtő méhsereg.

Őszintén megvallom, hogy alig értem meg azt a színésznőt, aki szívesen tartózkodik a „privát”-társaságban. Kivéve egyetlen esetet, ha az a társaság elég jóízű arra, hogy egy pillanatig se bánják úgy vele, mint — hozzá hasonlóval. Hanem úgy „kezele”, mint a hindu a maga szörnyeteg isteneit.

Unnepeljük, csodáljuk, bálványozzuk őt! Tömjénezzenek a művésznőnek! Akkor jól fogja ma-

gát érezni. De egy pillanatig se vegyék közönséges vendég-számban, mert azonnal — elhanyagolással, mellőzéssel fog panaszkodni.

Hiszen én értem, hogy a színésznő is vágyik a társasági érintkezésre, noha a színésznőnek éppen az a specialitása, hogy nélkülözni lehet a külső világgal való közömbös barátkozást. Hiszen a színésznőt a kíváncsiság éppen úgy kicsábíthatja a kullisszák világán kívül levő emberforgalomba és társaságba, mint a hogy a közönséget emészti gyakran a kíváncsiság, hogy a színészvilágba vessen be egy pillantást. Igaz, hogy van színpadi művésznő is, aki éppen úgy befogadott tagja a maga nem színész körének, mint bárki más, ott tekintélye van, megbecsülik, de az ilyen tagja a színész-közletársaságnak csak kivétel. Ezt szerencsés sorsa igen művelt, igen előkelően gondolkozó családba és társasági körbe helyezte, melyben az előítéletet már lerombolta egy szerencsés áramlat, többnyire az, hogy annak a körnek több író, vagy művész tagja is van, vagy volt. Egy nagy tehetségű, energikus, vagyonos művészasszony, akitől sokan függnek, természetesen megszerzi egyéniségének a civil-társadalom tiszteletét is. Vagy — az olyan színésznő, (többnyire csak volt színésznő), akinek hatalmas, nagyon előkelő állása, vagy dús-gazdag férje van, hozzá maga is elmés, okos, erényes, tapintatos, meg nem is szédül egykönnyen az új helyzetben, bizonyára boldogulhat. De ezek ráritások. Nem ezekről beszélek, hanem az átlagról, a nagy többségről, mely csak a színpadon van elárasztva ranggal és tökéletes emberi virtusokkal, az életben éppen olyan Éva leánya, mint

valamennyi átlagos sorsú asszonytársa. Azokról beszélek, akik foglalkozásuknál fogva elszakadtak eddigi társaságuktól és a kullisszák világa lefoglalta magának. A valóban hivatásos eskák művészetének s művészetéből élő színésznőről.

Csudálatos is, hogy míg az utóbbi évtizedekben egyre jobban tödülnek az uri osztály leányai is a színpadra és a színészkörbe, már csaknem olyan intézménynek tekintik, mint teszem a felső leányiskolát, még mindig nem omlott le a színésznő és a civiltársaság közt levő korlát. A vidéki színésznő és a társaság közt kiváltképpen nem. Igaz, hogy itt is bejut a legintelligensőbb körökbe a színésznő, de bizony akárhányszor kell éreznie, hogy minden alulról érkező asszony sokkal hamarabb lel szilárd talajra a társasági élet süppedékes arányában, mint a volt vagy aktív színésznő. S gyakran érzi szorongó, kellemetlen érzéssel a vidéki színésznő, hogy drágán fizette meg azt a hűségét, hogy másnap eldicsekedhesen társainak:

— Az alispánnénál voltam tegnap délután teán. Holnap a főjegyzőknél ebédelek stb.

Két példával is szolgálhatok amaz állításom igazolására, hogy az a bizonyos társasági nivellálás csak kimerá és a korlát egész még ridegségében áll.

Az első példa: Él Budapesten egy igen előkelő állású hölgy, aki negyven-ötven esztendővel ezelőtt színésznő volt. De olyan rövid ideig élt a szuffiták-világában és olyan réges-régen elszámzott onnan, hogy már maga is csak mint ködbe vesző álomra emlékszik arra az időre, a mikor

nem is tudott teljesen érvényesülni, a nemzet ragaszkodni fog és ép a törvényhatóságok lelkesedése siettettheti el azt az időt, amelyet végevárhatatlannak a most történt események után se kell tartani: amikor ez a jelentős nemzeti igazság a diadalához jut.

Munkapárti.

A Khuen-kormány bemutatkozása.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás

Budapest, április 1.

Szép április esti meleg nap. Visszajött a Khuen-kormány és összeült a képviselőház, hogy a kormányt újból beiktassa és elvégezze azokat a formalitásokat, amelyek hozzátartoznak az új ki-nevezéshez. — a királyi kézirat felolvasásához és az új minisztériumnak a háznagy vezetése mellett való bevonulásához.

A folyosón már jó korán reggel gyülekeztek. Az ellenzéki oldalon *Andrássy Gyula*t veszik körül hívei és komolyan figyelik. *Kossuth Ferenc*, amint megérkezett, mindjárt bement a terembe, elfoglalta helyét, mert a kormány bemutatkozását legelőször ő fogja kritizálni.

Fél tizenegy óra. A karzatokat teljesen megtöltötte a közönség, elegáns, szép hölgy közönség. Nekik látvány színtárak a parlamenti esemény. Bent az ülésteremben a padok telve vannak, de a miniszteri székek még üresek. A munkapárt első padjaiban a párt korifeusai, régi miniszterviselt emberek, pártvezérek, alvezérek, valóságos belső titkos tanácsosok foglalnak helyet. A miniszterelnöki székhöz *Láng Lajos* báró ül legközelebb, akit a válság napjaiban mindennap hirbe hoztak, hogy miniszterelnök lehetne, ha akarna. *Tisza István* hátrább ül az ötödik padban. Elhelyezkedése olyan célú, mint mikor a hadvezér magasztaltat keres figyelő pontnak. A néppárt *Zichy Aladár* vezetésével vonul be és hallani lehet a pártvezér utasításait:

— Csak csendesen uraim!

A kormány bevonulására még várakozni kell, *Náway Lajos*nak, az elnöknek még egész tömeg

bejelenteni valója van. Egyszer azonban a bejelentésnek vége szakad. Amint az elnök befejezi mondanivalóját a jobboldali ajtószárny színterében: most jön az új kormány. Mélységes csend. Minden szem az ajtó felé tekint. Legelől jön *Laczkovich Géza* főterembiztos, utána *Angyal József* háznagy és sorba a miniszterek élőkön az új miniszterelnökkel, aki nagyon, de nagyon hasonlít a régihez: épen olyan mint *Khuen*, mert hiszen csakugyan ő az, az igazi *Khuen-Hédervár* az új, — a régi miniszterelnök.

— Áprilisi tréfa! — sóhajtott a mindig tré-falkozó *Förster Aurél*, de a máskülönből ilyen felszólalást kísérő hangos derűtség most elmaradt. Még nem lármáztak. Amikor a kabinet tagjai a miniszteri székekhez érnek, a jobboldal felemelkedik és hosszasan éljenek és tapsol. Zúgó éljenés és taps kíséretében foglalják el helyeiket a miniszterek és percekig tartott ez az ováció.

— A miniszterelnök ur kíván szólni — jelentette végre *Náway Lajos*.

Néma csend és *Khuen* megmagyarázza, minden szót külön-külön hangsúlyozza, hogy miért kellett vállalkoznia újból a lemondott kormányra.

— Ezen az alapon a tisztelt Ház jóakarátát és támogatását kérem, — így fejezte be a miniszterelnök szavait, amely után újból felzúgott az éljenés és a taps.

Kossuth Ferenc volt az első szónok. Nyugodtan, komolyan beszélt és ép olyan nyugodt és komoly volt *Holló Lajos* beszéde is, úgy, hogy a *Justh*-párt alig tudott zajongani alatta. A mai ülésnek fontos eseménye volt *Andrássy Gyula* felszólalása. *Apponyi Albert* is felszólalt és bár *Kossuth Ferenc* már kifejtette a párt álláspontját, mégis szükségesnek tartotta, hogy felszólaljon és világot vessen a válság okaira is. Nyíltan szólott arról is, hogy egyszer el fog jönni a trónváltás, de az alkotmányt ettől nem félti. *Batthyány Tivadar* gróf mindenről beszélt de leginkább a választói jogról hosszasan. Negyed háromig beszélt, tovább nem mehetett, mert még voltak szólásra jelentkezők és így az elnök a vita folytatását a holnapi ülésre halasztotta.

még gitár-kíséret mellett, több jóakarattal, mint zenei érzékkel, énekelte a „Fekete tóban fürdik a kácsa” vagy „Tihanyra kiad a leánya” kezdetű örökbecsű melódiákat. Ezt a kedves öreg dánt, a körül senki sem sejtette, hogy valaha bokrúgró szoknyában táncolt a színpadon, természetesen úgy fogadta és „kezelte” a társaság, a mint a többi közéjük valót. Épen úgy leszólták, dicserék, szidták vagy magasztalták a színésznőket előtte, mint más „privát”-ember előtt. És a szeretetreméltó néni is egészen természetesen találta ezt az állapotot, mert mint mondám, szinte elfeledte, hogy valaha Thália szerepében szolgált.

De történt egyszer, hogy egyik nagyon régi vidéki ismerőse feljött Budapestre és ellátogatott a néni kecskéjéhez, ahol kifecsegték, amit valamikor régen megtudott, hogy a méltóságos asszony, a jó néni, színésznő volt. Sőt elég tapintatlanul, ilyenfajta kérdésekkel hozta zavarba az öreg asszony. „Emlékszel, mikor még színésznő (így!) voltál, lelkem!” „Mióta nem vagy már színésznő, drágám.”

Szegény néni nagyon kellemetlen helyzetbe került. Egy csapásra megváltozott iránta a közhangulat. Egyszeriben idegen, kényelmetlen bevándorló lett abban a társaságban, ahol olyan szilárdan ült, négy évtized megszokásának biztoságával. Azonnal mindig fülig pirult szegényke, ha a barátnői jól kiszámított „gyöngédséggel” leszólták előtte a színésznőket, hogy azonnal rosszul markirozott ijedtséggel mentegessék magukat.

— Jaj, szívem, elfeledtük, hogy te is színésznő voltál...

Szegény jó nénikének valósággal pokollá vált

az élete. Minden gyanús szóra fülig pirult a tisztességben és becsületben megfihéredett arca és olyan boldogtalannak, szerencsétlennek érezte magát, akár csak régebben, mikor még mint „aktív” színésznő akadt össze egyik-másik „finom lelkű” privátbarátnőjével.

Mert csodálatos, de igaz. (jól megfigyeltet) hogy egyetlen művészetet, vagy mesterséget gyakorló nő se pirul el, ha a mesterségéről, vagy művészetéről beszélnek előtte, de a volt színésznő azonnal elvörösödik, ha valakiről megsejti, hogy tud az ő hajdani színésznő mivoltáról. De ne tessék azt gondolni, hogy azért, mert restelli, vagy megveti a világ legszebb művészetét? Dehogy! Olyan korlátolt agyu volt színésznő nem tapasztalja e sárgolyót. Csupán azért, mert azonnal kénytelen arra gondolni, hogy „mit fog ez rólam gondolni, ha megtudja, hogy én színésznő voltam?” Ez az! Mit fog gondolni? Mert — fájdalom — mindig gondolkodni valakit a színésznőről. És rendszerint nem a legjobbat gondolják... És ez teszi gyakran félénkké, tartózkodóvá, sőt néha kiálthatatlanná a társaságban a színésznőt. Azért is mondom jó lélekkel, hogy sokkal jobban eszelekszik mind az „aktív”, mind a „volt” színésznő, ha soha se megy társaságba. Mert, mint a fenti példa bizonyítja, még hetven éves korában is kellemetlenkedhetnek vele a barátnői, csak azért, mert anno nagyon régen, színésznő volt.

Egyik előkelő hírlapírónak van egy bájos fiatal noviciája. Igen jó családból való, kifogástalan viselkedésű úri leány. Családja beleegyezésével lépett a színpadra, amit bizonyít az, hogy megtartotta a deszkákon is a család jó hangzású, ősi nevét.

A folyosó hangulata

A képviselőház mai ülésének igazi szenzációja az a váratlan meglepetés volt, hogy *Andrássy Gyula* gróf a kormány álláspontjára helyezkedett. A munkapárt tomboló éljenéssel, tapsal fogadta a kormányra való szövetség megújítását. A folyosóra tödültek ki ezután a képviselők. *Tisza István* nagyobb csoport előtt örömmel és megelégedéssel szólt *Andrássynak* korrekt és lojális magatartásáról. Majd igen érdekes párbeszéd folyt le több ellenzéki képviselő és a munkapárti *Kállay Tamás* közt.

— Meg vagyok győződve, — mondta *Kállay* — hogy *Justh Gyula* is van olyan jó magyar, hogy meghajolt volna a király előtt, ha ez lemondással fenyeget.

— Eszerint nincs nemzeti akarat — jegyezte meg *Eitner Zsigmond*.

— Tévedés! — felelt *Kállay*. — Az alkotmány két faktorból áll és a királyi akarat époly erős, mint a törvényhozás akarat. Megesik, hogy az egyiknek deferálni kell.

— De miért épen mindig mi deferálunk? — vetette ellen *Eitner*.

— A koalíció alatt másképp volt? — kérdezte *Kállay*.

Bosnyák Géza így fakadt ki:

— Akkor inkább legyen abszolutizmus, mint ilyen al-alkotmányosság.

— Legalább nem lesz annyi korrupció — toldotta meg *Mandorff báró*.

— Több hasznunk lenne belőle, ha a parlamenti üléstermet kiadnánk mozinak, — jegyezte meg *Hegyi Árpád*.

Egy másik csoportban az a kérdés merült fel: van-e a kormánynak fölhatalmazása választásra. Néhány kormánypárti erősítette, hogy igenis van. Így *Telegyi József* is, aki állítólag látta a lezárt királyi kéziratot, amely a képviselőházat feloszlatja szükség esetén.

A kormány bevonul.

A Ház ülést fél tizenegy órakor nyitja meg *Náway Lajos* elnök és bejelenti, hogy az olasz király ellen intézett merénylet alkalmából a Ház nevében üdvözlő táviratot küldött az olasz kamara elnökének. Bejelentéi Szivák Imre halálát; emléket a Ház jegyzőkönyvében örökíti meg. Ez-

Történt, hogy a fiatal leány, a jeles ifjú művész látogatóban volt egyik atyafiánál. Oda jött a fiatal színésznő egyik távoli rokona is, egy csinos, fiatal asszony. A háziasszony, kedves modoru, igazi uridána, nagyon örült az új jövevénynek és örvendezve kiáltotta:

— Milyen szerencse! nézd csak, itt van épen a kuzinod is. — És megnevezte az ifjú művésznőt, örvendező mozdulattal tolta egymás karjaiba az unokatestvéreket.

A fiatal asszony jéghideg arccal tört ki az atyafi-csók elől és kezét sem nyújtva, hideg főbólintással hagyta ott a fiatal színésznőt és kezdett igen nyújas eszevegyést a jelenlevő, hölgy-vendégek egyikével.

A kis színésznő sokkal finomabb érzékkel és neveléssel rendelkezett, semhogy egy szemrehányással is elárulta volna a halálos sértés miatt való fájdalmát. Pár perc múlva szíves bucsut vett a ház asszonyától, fejbólintással elkészült a kegyetlen és neveletlen fiatal asszonytól és eltávozott, hogy jövőre — óvatosan kerülje azokat a házakat, ahol a szeretetreméltó atyafiával találkozhatnak.

A háziasszony, egyedül maradván vendégeivel, nem állhatta meg, hogy kérdőre ne vonja illetlen viselkedéséért. Mire a fiatal asszony gögöcs haraggal tört ki:

— De, kedvesem, csak nem nyújthatok kezét egy — színésznőnek!

És ez az igaz történet történt nem a legsötétebb középkorban, hanem a modern Budapestben, a huszadik század elején, bájos, finom, jól nevelt asszonyok között, 1912-ben, a zsur-szezon kellő közepén.

után jelentést tesz a széki kerületben lefolyó választás eredményéről.

Az elnök bemutatja ezután a Kuria értesítését arról, hogy a Holló Lajos és Szivák Pál mandátuma ellen beadott kérvényt elutasította.

Ezután megjelent a teremben a kormány. Elöl Khuen-Héderváry miniszterelnök, azután a miniszterek. A királyi kéziratok és a manifestum felolvasása után a miniszterelnök emelkedett szólásra.

A miniszterelnök beszéde

Héderváry Károly gróf miniszterelnök a válságról és annak megoldásáról akar beszámolni. A póttartalékos-határozat terve a királynál aggodalmat okozott s mivel a kormány azonosította magát a tervvel, ezért le kellett mondania. A lemondás után a király más politikusokat is fogadott, de aggodalmait ezután csak még nagyobbakká váltak. Ezzel a helyzettel számolnia kellett a volt kormánynak s férfiasan számot kellett vetni azzal, hogy ezt a követelést most ne erőltesse. Erre meg volt a komoly ok: a tradicionális királyhűség fönntartása, különösen, mert ősz királyunkkal szemben (Zajos eljenzés a jobboldalon), akinek negyven év óta az alkotmányos uralkodás annyi áldását köszöni az ország s akinek számára *lehetővé kell tenni, hogy lelkiismeretével összeegyeztethető módon uralkodhassék.* A másik ok az volt a kormány vállalkozására, hogy *a beállható bizonyodalmakat, melyek már kitöréssel fenyegettek, elkerülje.* Ezért vállalkozott újra a kormány. Ehhez a vállalkozáshoz kéri a Ház bizalmát.

A jobboldalon zajos eljenzés hangzott föl a miniszterelnök szavai után, a baloldal nagy része csendes maradt, csak Justhék próbálták az ovációt megzavarni, nem nagy kedvvel s kevés sikerrel.

Kossuth határozati javaslata.

Kossuth Ferenc teljesen szokatlannak találja a kormány vállalkozását, mely a parlamentarizmus elveinek nem felel meg. A kormány elbukott egy követelésén, ezt a követelést ma el ejtette s újra vállalkozik. Még sajnálatosabb, hogy ebben a válságban nem a kormány fedezi a királyt, hanem a király a kormányt. Ennek olyan színe van Európa előtt, mintha a nemzet a királyt bele akarná kényszeríteni valamibe. A felségjogokat nálunk senki se akarja csorbitani, csak alkotmányos használatukat akarjuk biztosítani. Magyarországon minden jog a nemzettől ered, korlátlan felségjogok nincsenek. Helytelen tehát a magyarázat, hogy a tartalékkal, a megszavazott legénységgel minden korlát nélkül rendelkezik a király. De különösen nem egzisztálhat olyan felségjog, mely élő törvénybe ütközik. A véderőtörvény 43. szakasza pedig olyan fogalmazású, hogy ellentétben áll az 1888. évi 18. törvényekkel; ezt a törvényt is kijátszotta a nemzet ujoncmegajánló joga ellen egy imparlamentáris kormány. Meg van győződve, hogyha kellő fölvilágosítást kap a király, maga is meggyőződik ennek igazságáról. Hangoztatja, hogy mivel a kormány a párttal való megállapodástól elállott, pártja is visszanyerte a teljesen szabad kezét. A királynak nem akarja senki az uralkodást megnehezíteni, jogait mindenki, minden párt elismeri, de a nemzet jogait is tiszteletben kell tartani. (Zajos tetszés balról.)

— A nemzet az első! — kiáltja közbe **Barabás** Béla.

Kossuth Ferenc: Az ő pártja mindig fog küzdeni a nemzet jogaiért is s azok védelmét célozza a következő határozati javaslat beterjesztésével:

Küldjön ki a Ház egy huszonegy tagu bizottságot azzal a megbízással, hogy készítsen felirati javaslatot, mellyel a Ház igyekezzék meggyőzni ő felségét arról, hogy az 1888. évi XVIII. törvényeknek az az értelmezése, mely nem csorbitja a nemzet ujoncmegajánló jogát, semmi törvényen nyugvó felségjogot nem érint.

A Kossuth-párt hosszasan, lelkesen tapsolta és eljenezte vezérét a határozati javaslat beterjesztése után; egy-két helyeslés hangzott föl a néppárton is.

A többi párt szónokai.

Holló Lajos, a Justh-párt vezérszónoka hozzájárul Kossuth Ferenc határozati javaslatához, de föl akarja deríteni a válság lényegét. A kormány és pártja határozottan hozzákötötte magát a tartalékos-rezolúcióhoz, s királyi szóra vállalta újra a kormányt. E tényt kísérő királyi levélben vannak ugyan szimpatikus kijelentések is a nemzet iránt, de veszedelmes térre lép a manifestum.

midőn önkényesen állapítja meg a királyi jogkört s hangoztatja annak sértetlen fentartását. Még súlyosabbá teszi a helyzetet, hogy a király e cselekvését nem a kormány fedezi, hanem ép ellenkezően történt a dolog. Ez a nemzet és a parlament jogainak sorvasztása. Ezek az események igazolják a Justh-párt politikáját s ezért a kormány újra való kinevezésére csak azzal felelhet, hogy teljes bizalmatlanságát fejezi ki irántában.

A beszéd alatt többször történt hevesebb öszszeszóvalkozás a jobboldal és Justhék között. Mikor Holló a munkapárt állásfoglalásáról s Auffenberg szerepéről beszélt, Justhék újra ezt kiáltották:

- Majd meglátjuk a delegációban!
- Majd kezét csókolnak Auffenbergnek.
- Mire a jobboldalról gunyosan felelték vissza:
- Maguk az Auffenberg barátai!

Szünet után **Zichy** Aladár okolta meg a néppárt álláspontját. Azt az állásfoglalást, melyet néhány héttel az egész Ház manifestált, nem lehet most egyszerűen a sutba dobni. Mivel pedig akadhatnak magyar emberek, a kik a póttartalékos-törvényt úgy értelmezik, a hogy azt egy imparlamentáris kormány értelmezte: ezért szükség van a törvény értelmében helyreállítására s hozzájárul tehát Kossuth Ferenc határozati javaslatához.

Egry Béla a kormányválság körülményeit feszegetve, szóba hozza azokat az újsághíreket, melyek szerint Héderváry pénteki audienciáján lemondásával fenyegetőzött. Kérde a miniszterelnököt, igazak-e ezek a hírek s ha igen, hogyan jutottak a nyilvánosság elé?

Andrássy a kormány mellett.

Andrássy Gyula gróf teljesen helyesli a miniszterelnök eljárását, lelkiismeretes magyar ember abban a percben az ő helyében mást nem tehetett. (Taps jobbról.) A királyi kézírata megvilágosítja azt a hangulatot, melyben ez az elhatározás született. Ebben a hangulatban másként eljáráni bűn lett volna nemcsak a király ellen, hanem a nemzet ellen is. *Történelmi hiba és történelmi hálátlanság lett volna a király hangulatát nem számolni.* Nem tudott volna belenyugodni abba, hogy a miniszterelnök formulákkal vágja ki magát; sokkal helyesebb, hogy nyíltan, férfiasan beismerje, hogy most nem érhetett el eredményt, ezért nem erőszakolta a dolgot, mert tisztában volt vele, hogy felsőbbrendű kötelességei vannak. Ha nem is foglalt állást a Ház, azért abban nincs véleménykülönbség, hogy a póttartalékos törvényt nem lehet úgy értelmezni, ahogy egyszer egy kormány már értelmezte; ha valamely kormány megint így akarná értelmezni, akkor a mostani többségnek kötelessége lesz az ellen állást foglalni. Most a többség nem akarja dekretálni a maga álláspontját, opporitonitáshól, kegyeletből, kötelességteljesítésből, de álláspontját föl nem adja. Nem fogadja el Kossuth indítványát, mert nem vár tőle eredményt: *Egry kívánsága pedig rossz tréfa a komoly helyzetben.*

Andrássy beszédét a munkapárt közben is, a végén is zajosan megtapsolta.

Egry Béla tiltakozott az ellen, hogy Andrássy tréfának tüntesse fel az ő föl szólalását, mire

Andrássy megjegyezte, hogy ő Egry beszédét félreértette, ezért nyilatkozott tévesen.

Zboray Miklós utal arra, hogy a kormány újra való kinevezését olyan kommentárok kísérik, melyek szerint a kormány vállalkozása nagy veszedelmet hárított el. Határozott felvilágosítást kér: mi lett legyen ez az elhárított veszedelem? Csak három esetre gondolhat: vagy lemondott volna a király, vagy alkotmányellenes uralkodás következett volna, vagy pedig, hogy a következő uralkodó nem koronáztatta volna meg magát. Egyenes tájékoztatást kér, melyik eset volt az a fenyegető veszedelem, amelyre a kormány oldaláról is annyi célzás történt? (Zajos tetszés a néppárton és a Justh-párton.)

Apponyi és a jövőendő uralkodó.

Apponyi Albert gróf honorálja a miniszterelnöknek azt a tájékoztatását, hogy a válság megoldásának módjával súlyos konfliktusból menekedtünk. De azt kívánja, hogy ebben a kijelentésben ne legyen semmi gyanúsítás, semmi föltételezés a jövőendő uralkodóval szemben. (A miniszterelnök s az egész munkapárt élénken helyesel.) Ha a természet rendje szerint elkövetkezik is a trónváltás eshetősége, bármily fájdalmasan érint is

bennünket ez, de alkotmányunk szilárd fönnállása iránt ebből a fájdalmas esetről semmiféle kétség nem származhatik. Honorálja tehát azt a nagy politikai momentumot, mely felelősségteljes állásban levő férfiakat arra vitt, hogy a királyt lelkiismereti megrázkódásoktól megkíméljék. De mindennek ellenére súlyos hibának tartja a királyi kézirat kieszközlését, mert abban olyan fölfogást fejez ki a király, amit az ujoncmegajánlási jog sérelmének lát az egész Ház. Parlamentáris szempontból is enyhült volna a helyzet sulya, ha nem ugyanazok a férfiak vállalkoznak az új helyzetben is. Súlyos hiba volt végül a válságot úgy megoldani, hogy annak eredményeként előttünk van egy egyoldalú királyi magyarázat, amivel szemben a parlament néma marad, tehát az eddigi egyensúly a király fölfogása javára billen meg. E helyzetben igenis fölvilágosítással kell a király elé járulni: ezért Kossuth Ferenc indítványának elfogadását kéri. (Zajos eljenzés és taps a baloldalon.)

A mai ülés utolsó szónoka **Batthyány** Tivadar gróf volt, aki rendkívül terjedelmes beszédben támadta a kormányt a választójogi reform elodázása és a horvátországi állapotok miatt.

Batthyány beszéde után, mivel a miniszterelnök bejelentéséhez még több szónok maradt föliratkozva, a vitát holnapra halasztották és így valószínűen csak holnap megy szét a Ház a husvéti szünidőre.

Alaptalanul

megvádolt aradi mérnök.

— **Hopp** Károly Transzválban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 1.

Néhány év előtt telepedett le Aradon **Hopp** Károly német bányamérnök, ki itt bányavállalatokba fogott. A minden tekintetben szimpatikus és törekvő ember nagy kedvvel fogott ugyan hozzá a munkához, de nem volt megfelelő tőkéje. A vállalatok nagy arányúak voltak, Körösbánya környékén szép munkástelepet is épített. Hopp mintegy 15—20 házzal. A vállalat jövedelmezett is, de miután Hoppnak nem volt tőkéje, kénytelen volt kölcsönért folyamodni.

A vállalatok finanszírozását egy magánbank vállalta el természetesen a nyereség nagyobb részének lekötése ellen. Hopp kénytelen-kelletlen belement ebbe az ajánlatba s így történt, hogy a vállalatok rentabilitása ellenére is megfeszített munkával sem tudott a vállalkozó zöld ágra vergődni.

A bányaművek újabb és újabb befektetést igényeltek. Hopp folyton nagyobb áruhitelt vett igénybe, míg végre ez év augusztusában már nem tudott kötelezettségének eleget tenni. Előbb moratóriumot kért hitelezőitől s azt meg is kapta, de a halasztási idő alatt sem tudta ügyeit rendezni, úgy, hogy annak leteltével megkérte a csődöt maga ellen az aradi törvényszéknél.

A csődöt elrendelték s megállapították, hogy a passzívák mintegy 90.000, az aktívák pedig 65—70.000 koronát tesznek ki. Az aktívát főleg ingatlanok, bányák, zárt kutatómunkák, házak alkották.

A csődnitással kapcsolatosan megindították a szokásos vizsgálatot az irányban, hogy nincse vetkes, vagy csalárd bukásról szó. A vizsgálat megállapított kisebb szabálytalanságokat Hopp könyvvezetése körül s ezért az ügyészség vádiratot adott ki ellene vetkes bukás miatt.

Hopp maga meg nem várta a vizsgálat eredményét, hanem családját Aradon hagyva Transzválba utazott. A délafrikai bányavidéken a képzett mérnök hamar állást is kapott a General Mining Company Ltd-nél, míg itthon az aradi kir. törvényszék vádtanácsa szombaton foglalkozott ügyével. A törvényszék nem látott törvényellenes cselekményeket Hopp eljárásában s ezért nem is helyezte vád alá. Az elutasító végzés ellen az ügyészség felfolyamodást jelentett be.

A király le akart mondani.

— A kormány új kinevezése és a manifestum. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 1.

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte a Héderváry-minisztérium új kinevezéséről szóló királyi kéziratokat, valamint a király manifestumát, amelynek tartalmát az Aradi Közlöny vasárnap ismertette. Ez a szózat igen nagy hatást tett nemcsak itthon, hanem a külföldön is, mert vele együtt elterjedt a hír azokról a körülményekről is, amelyek a királyi szózat keletkezését kísérték. Ezek a kísérő körülmények a király lemondására vonatkoztak, amelyről igen hitelesnek látszó értesülésekkel szolgáltak a rendszerint legjobban értesült lapok. Ezeket az értesüléseket megerősíti a bécsi felhivatalos jellegű *Montagsrue* mai számának vezető cikke, amely ezt írta:

— Csakugyan komolyan szó volt a legutóbbi időben Ferenc József király lemondásáról. Berchtold gróf külügyminiszter, mint a császári ház minisztere négyszer jelent meg audiencián a királynál és minden előkészület megtörtént már a király lemondására, csak épen arra volt még szükség, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökösét telefonon hívják Bécsbe s a következő napon végrehajtsák az ünnepies aktust. Ezért sietett Héderváry gróf a magyar házba és hívta föl telefonon miniszter társait Bécsbe, hogy velük tanácskozzék s a tanácskozáson a rezolúciót elejtsék. A király meghatalmazta Héderváryt, hogy mindazt, ami audienciáján történt, elmondhassa. A király az ismeretes kézirat aláírása után ismét visszanyerte jókedvét és dicsérte Héderváry gróf államférfiúi művészetét.

Egyes lapok — bár Héderváry tényleg nem beszélt, amint illendőségből nem is beszélhetett az audiencia lefolyásának részleteiről — mégis teljesen részletes, még a párbeszédre is kiterjedő tudósítást közöltek arról, hogy mi történt a király dolgozószobájában. Erre vonatkozólag a bécsi *Korrespondenz-Bureau* könyomatos a magyar kormány hozzájárulásával ezt a kommunikét tette közzé:

— A reggeli lapok oly leírásokat hoznak Héderváry gróf miniszterelnök pénteki kihallgatásának lefolyásáról, amelyek a nyilvános diskuszióban messzemenő következtetésekre adtak okot, de részleteikben nem teljesen egyeznek meg. Miután a kihallgatás folyamán folytatott beszélgetések a fennálló gyakorlatnak megfelelően természetesen a nyilvánosság körén kívül esnek, alig kell különösen rámutatni, hogy az említett részletek nem tarthatnak igényt hitelességre.

Arról is részletesen beszámolnak ma már a politikai hírforrások, hogy a manifestum miként keletkezett. A királyi kézirat előzményeit bécsi hírforrás nyomán több lap olyan téves beállításban ismertette, hogy azt lehet hinni, mintha a király a kézirat kibocsátására Héderváry pénteki audienciáján spontán határozta volna el magát s mintha a kormányelnök ezen az audiencián meglepetés-szerűen értesült volna a királynak a legfelsőbb kéziratban kifejezett álláspontjáról s ebből kifolyólag rendelte volna Bécsbe a minisztereket.

A királyi kézirat lényeges szövegezésében már napokkal ezelőtt megvolt s a kormányelnök rendelkezésére állott, sőt a kéziratról a rezolúciós pártok egyik vezérpolitikusa, — a kiról egyébként megjegyezzük, hogy a király álláspontjának megismerése után mindenben azonosította magát a kormányelnökkel, — szintén tudomással bírt. A miniszterelnöknek alkalma volt a király álláspontját már az előző audienciák során megismerni s mivel ez egyáltalán nem változott, a miniszterelnököt e tekintetben nem érthette semmiféle meglepetés. Nem felelnek meg az igaz-

ságnak azok a bécsi forrás nyomán közölt hírek sem, melyek a pénteki audiencia lefolyását olyan izgalmasnak mondják. Beavatott körökben úgy tudják, hogy a legfelsőbb kézirat terve, mint minden katonai szempontból fontos kérdést érintő uralkodói intézkedés, a trónörökös tudtával készült s ebből is következik, hogy a legfelsőbb kéziratnak már jóval a pénteki audiencia előtt készen kellett lennie. Skerlecz Iván báró budapesti utazása is a királyi kézirrattal volt összefüggésben.

A házasságkötés munkatársa

— Különös följelentés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szatmár, április 1.

A milyen érdekes, oly szokatlan följelentés érkezett a minap a satmári törvényszékhez. Egy fiatal férj indította meg a pört és a pöriratokhoz csatolta egy vidéki hetilapnak az egyik számát.

Ebben az újságban pedig egy házassági hír látott napvilágot. A hirt a fiatal férj küldte be a lapnak, lefizette az érte járó díjat és amikor a közlésre föl adott hír megjelent az újságban, becsületstértes miatt följelentette a lap szerkesztőjét. A házassági hír ugyanis a lapocska utolsó előtti oldalán ilyen alakban jelent meg:

R. Ilonka és P. Bálint ma házasságra léptek.

Munkatárs: B. Károly.

(Minden külön értesítés helyett.)

A hír ilyen megjelenése adott okot a pör megindítására. Ugyanis B. Károlynak, a lap állandó munkatársának neve véletlen, rossz tördelés következtében került bele a házassági hírbe. És a fiatal férj, amint följelentésében elpanaszolja, azóta közneveltség tárgya. Az elkeseredett fiatal férj panaszát így fejezi be:

— Kérem a lap felelős szerkesztőjének anynyival is inkább szigorú megbüntetését, mert nemcsak engem sértett meg, hanem a feleségemet is kompromittálta.

Csanádmegye a Khuen-kormány mellett.

Makóról jelentik: Csanádmegye mai évnyegyes közgyűlésén Návay Tamás volt főispán nagy hatású beszédet mondott, amely után a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

— Csanádmegye közönsége azon megnyugvás hatása alatt, melyet alkotmányos jogaink és újonc megajánlási jogunk csorbitatlan fenntartását kiemelő királyi kézirat mindnyájunkban felidézett és méltányolva azon súlyos és alkotmányos életünknek zavartalan folytatása szempontjából legkomolyabb jelentőséggel bíró indokokat, melyek a kormányt arra készítették, hogy eredeti álláspontjától eltérőleg a kormányzás továbbvitelének felelősségét elvállalják, anélkül, hogy az 1888: XVIII. t.-c. az országgyűlés többségét alkotó pártok kifejezett óhajának megfelelő magyarázatot nyert volna, megnyugvással veszi Khuen Héderváry gróf miniszterelnöknek és a kormánynak újból való megbízatását és azon reményben, hogy a miniszterelnök ezen súlyos helyzetben megfogja találni egy rendes megoldás lehetőségét és utját tudja állani annak, hogy illetéktelen tényezők az alkotmányos életünkbe beavatkozzanak, személye iránt érzett változatlan bizalmának ad kifejezést.

Justh János a javaslat elvetését kérte. A közgyűlés azonban 19 szótöbbséggel elfogadta Návay javaslatát.

SPORT.

+ Fővárosi labdarúgó csapat Aradon. Husvét másodnapján újból jelentős sportesemény játszódik le az AAK. sporttelepén. Vengül látja az AAK. a Műgyetemi Atlétikai és Football Klub csapatát, mely a másodosztályú bajnokságban foglal el jelentős helyet. Az AAK. vasárnapról-vasárnapra nagy anyagi áldozatok árán nyújt közönségünknek szebbnél-szebb sportlátványosságokat s mégis szinte érthetetlen a közönség gyér érdeklődése. Budapest 15—20000 embert lát egy-egy pályán szorongani s nálunk a kulturált, modern gondolkodású városban alig 3—400 ember jut egy mérkőzéshez s áldozza filléreit a legszebb, a pártolásra legjobban rászolgál célért, a sportért. A husvét mérkőzés hisszük, meghozza ebben a tekintetben is a változást.

+ Aradi Atlétikai Klub győz Szabadka ellen 3:1 arányban. A váratlanul hűvösré fordult idő miatt csak igen kis közönség előtt folyt le vasárnap délután az AAK. egyik legjelentősebb mérkőzése. — A bajnok csapat egyik legerősebb ellenfelének hírében állott a Szabadkai Sport Egylet, érthető tehát, hogy az AAK. nagy igyekezettel törekedett arra, hogy vele szemben megállja helyét. A két csapat közül már látszatra is a szabadkai volt az erősebb. A helyvalasztás joga Szabadkának volt s igen előnyösen a szél s napsugár irányát választotta. E hátrány dacára az AAK. a játék első percében goalt ér el. Jóllehet a csapat négy tartalékkal játszott, a szabadkai elég erős támadásokat sikeresen hártottak el maguktól. A 13-ik percben Szabadka kiegyenlít s változatlan helyzettel folyik a játék az első félidő végéig. A második félidőben az AAK. határozottan nagy fölénybe kerül, még két goalt ér el s 3:1 arányban marad a játék győztese. Bíró Farkas István (Ura) kifogástalanul töltötte be szerepét.

+ ATE—Kinizsi 3:0. Érdekes footballmérkőzés volt vasárnap az ATK. sporttelepén, ahol az Aradi Torna-Egylet football-csapata találkozott a temesvári Kinizsi Mv. Sportegylet csapatával. A Kinizsi az elmúlt évben kétszer járt Aradon, de most teljesen felrészített és sokkal jobb csapattal állt ki, úgy, hogy az ATE. erős küzdelem után tudta csak megverni 3:0 arányban a temesváriakat. A Kinizsi szép összjátékot produkált, míg az ATE-ből az egyeni játékosok váltak ki. A mérkőzést pártatlanul vezette ifj. Bogsán Károly (AAK.).

+ Pünkösdi kirándulás Konstantinápolyba. Az Aradi Tesigyakorok Kore turista szakszállya 1. évi május 25-től június 4-ig 11 napra terjedő tartsas kirándulást rendez, Sinaia, Bukarest, Constanza, Fekete tenger, Bosporus, Konstantinápoly, Scutari (Ázsia), Marvanytenger és Prinkipo-szigetekre. A kirándulás összes költsége 235 korona személyenként, mely összegben foglaltatnak az összes vasuti és hajóköltségek, a szállodai elszállásolás és ellátás költségei, valamint a borraivalók. Belépő díjak az összes látványosságokhoz, a helyi hajók, alagut, vasut és barkocsi díjak. Részletes programmal és felvilágosítással készséggel és díjmentesen szolgál az egyet turista szakszállya Arad, foposta.

VIDÉK.

Konyhakertészeti kiállítás Ujaradon. Ujarad konyhakertészei a temesmegyei földmives egyet vezetőségének kezdeményezésére május hó 18, 19, 20-án konyhakertészeti kiállítást rendeznek. E kiállításon bemutatják e foglalkozási ágának szakszerű üzeme által elérhető termelési eredményeket. A termelők fokozott szorgalommal munkálkodnak, hogy e kiállításon bemutatott terményekkel a legmesszebb menő várakozásokat is kielégítsék.

Pártértekezletek az új kormány kinevezéséről.

— Tisza István gróf és a rezolúció. —

Távirati tudósítás

Budapest, április 1.

Vasárnap az országgyűlés pártjai népes értekezleteken foglalkoztak a Khuen-kormány kinevezésével, a királyi manifestummal és a parlamentben elfoglalandó álláspontjuk megbeszélésével. A Justh, Kossuth és munkapárt mindegyike saját körhelyiségében tartotta meg az értekezletet, amelyek közül legimpozansabb lefolyása volt

a munkapárt értekezlete.

Dániel Gábor elnökelt a látogatott értekezleten, amelyen az újonnan kinevezett kormány tagjai valamennyien résztvettek. Dániel Gábor elnök az értekezletet megnyitván, üdvözölte a kormányt és annak elnökét. Utána szót kért Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és így szólt:

Tisztelt értekezlet! Nagyon komoly elhatározások idejét éljük. A korona aggályai okozták lemondásunkat s ezek az idők folyamán nem csökkentek, sőt igen komoly fordulatot vettek.

A korona, felfogásom szerint, nehéz probléma előtt áll, amit az uralkodó legutóbbi kézírata is bizonyít. Mi pedig a legutóbbi politikai állásfoglalások következtében azon kettős feladat előtt állunk, hogy egyfelől az alkotmányos uralkodást biztosítsuk, másrészt az uralkodói felségjogokat is érintetlenül hagyjuk. Ha a komoly helyzet logikus következményeit levontuk volna, igen szomorú helyzet állott volna elő. Éreztem, hogy az ut, melyre a pártnak lépnie kell, meg van adva s a teendők mellett habozás nélkül foglaltam állást. Az a jogi felfogás, mely a nézeteltéréseket eredményezte, nem változott meg, de az említett körülmények köteleseket diktálnak azon király iránt, akinek a nemzet annyit köszönhet alkotmányos életének visszaállítása óta s kinek meg kell könnyíteni feladatát. Másrészt a nemzetről kellett elhárítani azokat a bonyodalmakat, amelyek veszélyeztették. Tisztelt értekezlet! Mindezeket figyelembe véve, arra kérem a nemzeti munkapártot, hogy méltányolva a kormány eljárását és állásfoglalását, támogasson bennünket a jövőben is. Másik feladatunk az volt, hogy a jövőre is biztosítsuk a felség jóindulatát, mert csak vele egyetértésben lehet az ország és a nemzet szellemi és anyagi érdekében az elintézésre váró feladatokat megoldani. Hitem szerint a párt támogatásával szerencsésen átestünk ezeken az igen nehéz pillanatokon és megtettük a nemzetnek azt a szolgálatot, melylyel neki tartozunk. (Viharos éljenzés és taps.)

Tisza István beszéde.

A hosszantartó lelkes éljenzés és taps lecsillapulása után Tisza István gróf emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

T. pártértekezlet! (Halljuk! Halljuk!) Tulajdonképen úgy látszik, mintha fölösleges dolgot művelnék felszólalásommal, mert hiszen ahhoz, a miket igen t. barátom most elmondott, hozzátenni valóm, vagy abból elvonnivalóm nincsen. Mindazonáltal úgy érzem, hogy talán mulasztást követnék el, ha épen én, aki alig pár héttel ezelőtt szerencsés voltam itt kifejezést adni a párt álláspontjának, egy pár rövid szóban visszhangot nem adnák az ő nyilatkozatának. (Halljuk! Halljuk!)

T. barátaim! Az a párthatározat, amelyet legutóbbi értekezletünkön elfogadtunk, helyeselte a kormánynak az 1888. évi 18. tc. értelmezése körüli magatartását. Helyeselte azért, mert ebben a magatartásban a mi saját jogi meggyőződésünk jutott kifejezésre. Az a jogi meggyőződés, már legalább az én csekély személyemé, most sem változott. Most is azt tartom, hogy ez a maga-

tartás helyes volt; a mi álláspontunk semmi tekintetben nem esorította a királynak alkotmányos, fejedelmi jogait és mélyen sajnálom azokat a félreértéseket, amelyek folytán erről ő felségét meggyőzni és az ő aggodalmait megszüntetni nem sikerült. Épen ezért, mert ebben a felfogásban voltam és vagyok, csatlakozom azokhoz, akik abban a felfogásban voltunk, hogy ezt a kérdést nyugodtan, a kapacitáció, a tárgyilagos érvek, ő felsége aggályainak elosztása útján kielégítő megoldás elé lehet vezetni.

A mint már t. barátom jelezte, ezen erre irányuló törekvéseink között állott be egy egészen új fordulat, fölmerült az a körülmény, hogy ő felségének aggodalmi, amint az előttünk fekvő királyi kézirat maga mondja: *lelkiismereti aggályok természetét vették fel, amelyek ő felségére nézve kormányzási feladatának teljesítését tették volna lehetetlenné.* Merőben új helyzet állott tehát be, amelyről azelőtt senkinek tudomása nem lehetett, amelyet azonban most maga a király hoz a magyar nemzet tudomására olyan kéziratban, amelynek minden sora egyfelől a helyzet végtelen komolyságának, másfelől ő felsége alkotmányos érületének is, (Igaz! Ugy van! Élénk felkiáltások: Eljen a király!) a magyar nemzet iránt érzett szeretetének és bizalmának tanujele. (Élénk éljenzés.)

Új helyzet — új elhatározás.

Ezzel az új helyzettel szemben feltétlenül új elhatározásra kell jutnia mindenkinek, tekintet nélkül arra, hogy hivatalos állásban van-e, vagy sem, a kit erkölcsi felelősség terhel a magyar nemzet sorsának intézése tekintetében. Ezt az új álláspontot aggodás nélkül, férfias bátorsággal s gyorsasággal foglalták el a kormány tagjai (Lelkes éljenzés) és most előttünk áll a feladat, hogy határozzunk saját magunktartására nézve. Hát nézzük meg, miből áll ez az álláspont. A mint igen t. barátom nagyon helyesen mondotta, nem abból, hogy megváltoztassuk meggyőződésünket, nem abból, hogy olyan határozatot fogadjunk el, amely ellenkezik meggyőződésünkkel, hanem egyszerűen abból, hogy arról a törekvésünkről mondjunk le, hogy az ebben a kérdésben elfoglalt meggyőződésük az összes illetékes tényezők összhangzó meggyőződésévé váljék. Ez volt törekvésünk. Ezt nem sikerült elérni. *Erről igenis lemondunk, ez a kérdés marad továbbra, mint eddig volt, nyílt kérdésnek király és nemzet között.* Adja isten, hogy soha se legyen aktuális. Egyáltalában valószínűtlen, hogy aktuálissá válják, de ha valamikor aktuálissá válnék, akkor kell az akkor felelős tényezőknek ezt a kérdést megoldaniok. (Élénk tetzés és helyeslés.)

Az uralkodó lelkiismereti aggályai.

T. barátaim! Én sohsem szoktam a kérdésekkel bujkálni, sohsem szoktam a tényállást elplezni. Igenis, ebben bizonyos meghátrálás van, az a meghátrálás, hogy leteszünk arról, hogy ez a kérdés most rendeztessék. Ennyi és nem több. Magát a dologban elfoglalt álláspontunkat meg nem tagadjuk, azzal ellentétbe nem helyezkedünk. Ez van a mérleg egyik serpenyőjében. Hogy a másik serpenyőben mi van, arról talán fölösleges sokat beszélni, mert hiszen, akinek az Uristen szemet adott, hogy lásson és fület adott, hogy halljon, az világosan megértheti mindazt, ami most a legfelsőbb kéziratból szól a magyar nemzethez. És épen azért csak egészen röviden vetem fel azt a kérdést mindnyájunk nevében, lehetséges volna-e, képzelhető volna-e azért a kérdésért, amely most elintézésre várt volna közöttünk, köckára tenni a nemzetnek mindazt az érdekét, a melyet ő felségének a királyi kéziratban említett lelkiismereti aggályai következményünkben köckára tehettek volna. — Vajon a nemzetnek legnagyobb léteérdekéi, a nemzet-

nek politikai jó (hirneve, azt mondhatnám a nemzetnek becsülete, nem azt kívánja-e, hogy a nemzet tegye meg azt, ami a maga részéről szükséges ezeknek a lelkiismereti aggályoknak elosztására. És vajon érhetné-e nagyobb, szegyeteljesebb csőd az önrendelkezési jogát visszanyert magyar nemzet paritásos állására fektetett nemzeti politikát, mint, hogyha annak az uralkodónak ilyen felhívására, aki ezt a politikát megalapította, aki dinasztiajának évszázados tradícióival szakítva, új irányt szabott a dinasztia és a monarchia elé, aki a maga politikájának gerincévé az önrendelkezési jogát visszanyert magyar nemzettel való együttes politikát, harmónikus akciót tette, ha ennek az uralkodónak ilyen felhívása a magyar nemzettel sűket fülekre talált volna. A nemzet érdekei iránti köteleesség, a köteles lojalitás Szent-István koronájának viselője iránt, de talán mindenél erősebben az ő felsége személye iránt érzett elévülhetlen nemzeti hálának egész melege (Hosszas lelkes éljenzés és taps.) kell, hogy arra vigyen, pártkülönbség nélkül minden magyar embert, hogy közviszonyainkat abból a veszélyes zsákutcából kihozzuk, hogy lehetővé tegyük azt, hogy a mi felséges urunk és királyunk aggodalmait teljes megszüntetével, teljes meglegedéssel és teljes örömmel folytathassa tovább a magyar nemzet jóvoltára irányított áldásos működését. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Ebben a meggyőződésben cleve helyeslem a kormány állásfoglalását, szívesen követem azon az uton, amelyen elindult és örömmel veszem a miniszterelnök ur kijelentéseit tudomásul. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.)

Dániel Gábor báró elnök szólalt fel ezután újból és kifejti, hogy a párt egyhangulag helyesli a miniszterelnök politikáját, hozzájárul ahhoz továbbra is és minden erejével támogatni fogja. (Helyeslés.)

Az értekezlet ezzel véget ért.

- A Kossuth-párt és Justhék.

A Justh-párt értekezletén Batthyány Tivadar gróf elnökelt. Justh Gyula gyöngelkedése miatt maradt el. Az értekezleten megjelentek a pártönkivüli függetlenségek is. Batthyány gróf, Holló Lajos, Egry Béla, Polónyi Géza a legelszántabb harcot jelentették be s bejelentésüket a párt határozattá emelte.

A Kossuth-párt még nem ismeri teljesen álláspontját, ezért csak bizalmasan értekezik.

TANÜGY.

(—) Gyorsíró ünnep Szegeden. Szombaton és vasárnap ünnepelte a Szegedi Gyorsírók Egyesülete országos versenyírással kapcsolatosan tíz éves fennállásának jubileumát. Az országos versenyen az aradi főgimnázium és főreáliskola gyorsírói is résztvettek és különösen a főreáliskola csapata tűnt ki, amely egész hiba nélküli dolgozatával a versenyző harminckét tanintézet közül az ötödik helyre került. A főreál iskola kitüntetett gyorsírói a következők: Bogdány Nándor, Kozma Gusztáv, Juhász Attila, Virányi Elemér, Mojzsis János, és Szilbereisz József. Ugyancsak részt vett a csapatversenyen a főgimnázium csapata is, amely a tizenkettedik helyre került. A csapat tagjai Goldschmidt Lipót, Kádár Gyula, Mayerhoffer Ferenc, Fehér Pál és Schreiber István voltak. Ezenkívül Aradról még részt vett a versenyen László Lipót johallgató, aki a 250-es fokon és Láng János, az Aradi Közlöny gyorsírója, aki a 300-as fokon nyert dícsérő oklevelet. A budapest egyetemi gyorsíróegyesület szabatos íróversenyére beküldött pályamunkák meghírlásánál Aradról egy gimnáziumi és hét reáliskolai tauló részesült jutalomban. Névszerint Goldschmidt Lipót főgimnáziumi és Szántó László, Mojzsis János, Szilbereisz József, Bogdány Nándor, Tabakovits György Kozma Gusztáv és Balla Béla főreáliskolai tanulók.

HIREK.

Az első feljelentés

a Törlesztési Bank ellen.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 1.

A Törlesztési Bankban még szüntelenül fizetik a felmondott betéteket, amelyek az összeg nagysága szerint különböző időben járnak le. A nyilvánosságtól kissé, néhány napra félrevonult az elbörzézett, elparcellázott alaptőkéjű bank, amelynek azonban váratlan csapást hozott a mai nap.

Ma ugyanis feljelentést tettek a Törlesztési Bank igazgatósága ellen. A feljelentő Katona Vilmos Szondi-utcai kereskedő. Katona kilenc váltót adott át a banknak behajtás végett. Egy négyszázötven koronás váltót lejáratkor Nádas Márton kifizetett a banknak. A behajtott összeget, a bank értesítése szerint, Katona folyószámláján könyvelték el. A többi nyolc váltó pedig továbbra is a Törlesztési Bank pénztárában maradt.

Március huszonhatodikán, amikor újra megnyitották a bank pénztárát, Katona Vilmos is megjelent, hogy átvegye a folyószámláján javára kiutalt összeget és a letétbe helyezett, még le nem járt nyolc váltót. De nem kapta meg sem a pénzt, sem a váltót. Attól való félelmében, hogy pénze és a váltók elvesztek, esütörtökön a rendőrfőkapitányságon megtette sikkasztás miatt a feljelentést a Törlesztési Bank igazgatósága ellen.

Stefkovits rendőrkapitánynak osztották ki az ügyet a rendőrségen.

— **Műegyetemi hallgatók Aradon.** A műegyetem tanulmányi kirándulásán résztvevő hallgatók Zsigmond Elek dr. műegyetemi tanár vezetésével tegnap délben érkeztek Aradra és tegnap megtekintették a vízvezeteki és csatornázási hálózatot, a papir- és textilgyárat, a Neuman Testvérek szeszgyárát és gőzmalmát. Aradról a műegyetemi hallgatók Mezőhegyesre utaztak a cukorgyár megtekintésére.

— **Elhunyt lapszerkesztő.** Temesvárról táviratozzák: Lendvai Miklós, Temesvármegye tb. főjegyzője és a „Délmagyarországi Közlöny” című napilap szerkesztője, vasárnap d. u. 50 éves korában meghalt. Lendvait 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából a király nemrég tüntette ki a Ferenc József-renddel. A temesvári hírlapírói kar nesztortát gyászolja az elhunytban, kinek temetése ma délután volt.

— **Istentiszteletek a nagyhétben.** A husvéti ünnepi szertartások a minoriták templomában a következő sorrendben fognak lefolyni: Nagyszombán délután három órakor gyász-zsolozsma (lamentáció). Nagycsütörtökön reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise a papság és a hívek áldozásával, utána az oltárok ékeségeinek lebontása; délután 3 órakor lamentáció. Nagypénteken reggel 9 órakor passio, könyörgések és előszentelt mise után az Oltáriszentség kitétele a szent-sírban, ezután szentbeszéd, amelyet Lőrinczy Imre segédlelkész tart. Délután 3 órakor lamentáció, utána szent beszédet mond Szekeres László dr. hitoktató. Este fél 7 órakor szentség betétel. Nagyszombán reggel 7 órakor szentségkítétel, 8 órakor tűz és víz szentelés, 12 órakor szentmise. Este 6 órakor feltámadási körmenet. Husvét vasárnapján reggel 6 órakor szentmise és a husvét ételek megáldása, 7 órakor szentmise, utána szentbeszédet mond György László segédlelkész, 8 és 9 órakor csöndes mise. Fél 10 órakor szent beszéd, melyet Monay Ferenc dr. plébános helynök tart, 10 órakor ünnepi szent-mise, melyet Laka-

tos Ottó dr. rendfőnök celebrál. Fél 12 órakor csöndes mise. Este 5 órakor szentbeszédet mond Novák Mihály hitoktató, ezután ünnepi vacsernye és áldás. Husvét hétfő reggelén 7 órakor szent-mise utána szentbeszédet tart Lőrinczy Imre segédlelkész. 8 és 9 órakor csöndes mise, 10 órakor ünnepi szent mise, fél 12 órakor csöndes mise. Este 5 órakor szentbeszédet mond Krausz Leó hitoktató, utána ünnepi vacsernye és áldás. Az ev. ref. templomban Csécsy Imre, az ágostai templomban a husvét mindkét napján délelőtt Frint Lajos hitszónok tartják az istentiszteletet.

— **A vármegyei tisztviselők drágasági pótléka.** Aradmegyei tavaszi közgyűlése a megyei tisztviselők között csöndes elégtelenségre adott alkalmat azzal, hogy a közgyűlés tárgyai közül elmaradt egy várvavárt ügy. A megyei tisztviselői kar még január elején kérvényt adott be az alispánhoz, amelyben a törvényhatósági bizottságtól azt kérték, hogy a múlt évben is megszavazott és júliusban folyósított drágasági pótlékot 1912. esztendőre is adják meg a tisztviselőknek. A tisztviselők kérelmét azzal tették félre, hogy majd a tavaszi rendes közgyűlésen fogják tárgyalni. A közgyűlés után — amelyen tudvalevőleg nem került szóba a drágasági pótlék ügye — a tisztviselők érdeklődni kezdtek beadványuk sorsa iránt és megtudták, hogy az már irattárban pihen. Az elintézésnek ez a módja annyira meglepte a vármegye kisebb tisztviselőit, hogy egyelőre nem is tudják, hogy juttassák el mégis a legközelebbi megyegyűlés elé a folytonosan fokozódó drágasággal eléggé megindokolt kérésüket. A drágasági pótlék ügyében értekezletet készülnék tartani a tisztviselők, hogy a további teendőket megbeszéljék.

— **Házasság.** Tegnap tartotta esküvőjét Makuczsa Karácsony makói áll. tanító sepsibaconi Tókos Izsák makói áll. iskola-igazgató bájos és nagyműveltségű leányával, Tókos Juliska makói áll. tanítónővel a ref. templomban. A vőlegény részéről Polyánczy László kir. tanfelügyelő, a menyasszony részéről Halász Gyula adóhivatali főellenőr volt a násznagy. Az esketési szertartást a menyasszony testvére, Tókos Károly aggteleki s. lelkész tartotta, aki szívhez szóló beszéddel bocsátotta a fiatal párt az élet új útjára.

— **Választójogi népgyűlés Aradon.** Az aradi szociáldemokrata párt továbbá a negyvennyolcas függetlenségi párt, Justh csoportja és a Választójogi Liga helyi választmánya népgyűlést rendeztek vasárnap délután a Szabadság-téren, amelyen körülbelül 5—600 ember vett részt, nagybárra a szervezett munkásságból telt ki a hallgatóság. A Justh-párt részéről Justh János országgyűlési képviselő és Nagy Sándor dr. ügyvéd, a Választójogi Liga részéről Soltész Adolf dr. a szocialisták részéről Vadász Ármánd dr. hangoztatták a választói reform szükségességét és támadták a kormányt, valamint a munkapártot, továbbá Arad törvényhatóságát a rezolúció miatt. Szudy Elemér szerkesztő terjesztette be a határozati javaslatot, amelynek értelmében megkeresik a képviselőházat, hogy sürgősen valósítsa meg a választói reformot.

— **Földomlás.** Fabula János földmunkás a fiával együtt a Kurtiesi-úton a 96. számú őrháznál kubikolt. A földet nagyobb területen ásták alá a kellelénél és ezért a felette lévő réteg beomlott, súlyos belső sérüléseket okozva Fabulán. A kórházba szállították.

— **Bezárt étterem.** Arad egyik legforgalmasabb étkező helyiségét a Pannónia szálló éttermét a mai napon váratlanul bezárták. Az étterem bérloje Ottinger József ugyanis fizetési zavarokkal küzd és ezért kénytelen volt az egyébként jóforgalmu helyiséget bezárni. Ottinger még nem jelentett fizetéseket és az sem lehetetlen, hogy hitelezőivel sikerül simán kiegyezni. A szállodát Scheiber Lajos vasuti étterem bérloje birja és a Pannónia éttermének bezárása abszolút nincs kihatással a szálloda működésére.

— **Megvert cseléd** című tegnap megjelent hírünkre vonatkozóan a következő sorokat kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Nagyon kérem, sziveskedjek b. lapjának a március 31-én megjelent számában „Megvert cseléd” című cikket odamódosítani, hogy én a nálam szolgálatban állott Csörögi Rózát ezelőtt 10 nappal a házi fegyelmi jogot meg nem haladó módon megfenyítettem különböző tolvajlásai miatt és mert kis gyermekemet majdnem halálra égette. Feleségem azonban nem bántalmazta. Valótlán, hogy az esetleges sérülései tölem származnának, mert én tölem pénteken este egészségesen távozott s szombaton még sokan látták a Ferenc-téren sérülések nélkül, tehát sebesülése az én házamban nem is történhetett. Szerkesztő ur szíveségét köszöni, kiváló tisztelettel Fehér Sándor máv. hivatalnok,

— **Ahol nincsen rendőr.** (Panaszos levél.) Tekintetes szerkesztőség! A Választó-utca és Kosuth-utca közé eső mellékutcák talán nem is tartoznak Aradhoz, olyan bakonybeli állapotban van arrafelé a közrend és közbiztonság. Mindennapos dolog, hogy a kültelki züllésnek induló fiatalság összefogódzva elállja az utcát és az eléje kerülő nőket trágár szavakkal inzultálja. Nem mulik el hét, hogy öt-hat házban — csupa mulatságból — be ne vernék az éjszakai korecsmázó garázda lenyek az ablakokat. Betörés, betörési kísérlet is annyi van, hogy Arad többi városrészeiben együttvéve sincs több. Ezeknek a szomorú állapotoknak pedig az a magyarázata, hogy rendőrt este, vagy éjjel egyáltalán nem lehet a környéken látni. Nem tudjuk, de azt hisszük, hogy tilos a rendőrorjáratnak a Vécsey, Magyar, Török Ignác, stb. utcákba betekinteni, mert következetesen elkerülnek és a garázda elemeknek szolgáltatnak ki minket. Több külvárosi lakos.

— **Halál a játék közben.** A Czeiler és Szathmáry cég Pöltenberg-utcában lévő gyártelepének udvarán vasárnaponként játszani szoktak a szomszédban lakó gyermekek. Tegnap délután is így történt. Cherier György honvéd törzsőrmester hasonló nevű fia, a polgári fiúiskola II. osztályu tanulója egyik épület tetejéről egy ponyvával letakart ablak keretekre készült ugrani. Társai megfeszíteni készültek a ponyvát és mikor a fiu ugrott, az ablak keretek megdültek és a gyermek közéjük került. Oly szerencsétlenül bukott le, hogy a feje került közvetlenül az eldülő keretek alá. A súlyos teher alatt koponyacsont-törést szenvedett és nyomban meghalt.

— **Katona zene.** Igen tisztelt vendégeimet értesítem, hogy a Vadászkiúrt sör csarnokomban ma este a 33-ik gyalogezred symphonikus zenekara dúsz cigányzeneszámmal műsorral hangversenyez. Kezdeté fél 9 órakor. Világhírű Dreher a la Schwehati sör csapolás. Számos látogatást kér Nagy Lajos.

— **Marosból kifogott hulla.** A pécskai szolgabírósrág arról értesítette az aradi rendőrséget, hogy a pécskai határban a Marosból egy negyven év körüli, jól ruházkodott férfi hulláját fogták ki.

Rövid svéd imitáció
Hosszu száru svéd
imitáció.

női keztyűk

70 — 90 — 110 — 130

120 — 130 — 140 —

fehér, fekete, drapp, champagne, szürke színekben

Bársony Andornál, Szabadság-tér 17. sz.

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

302

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerű megrendelésekre.

TARKASÁGOK.

(Mi baja az esernyőnek?) Egy aradi kereskedésben a minap ez a párbeszéd történt:

— Ez hallatlan, ez botrány — mondta az egyik vevő és dühösen dugta az ernyőjét a főnök orra alá, — ezt az esernyőt pár nappal ezelőtt vettem itt tizenkét koronáért és már használhatatlan.

Az üzlettulajdonos föltette a civikert és szakértelemmel vizsgálta meg az esernyőt, azután fontoskodó hangon jelentette ki:

— Hát persze, hogy már tönkrement, ha maga nem vigyázott rá és a legnagyobb esőben használta.

(A lókereskedő esküje.) Ismert lókereskedővel történt ez a legutóbbi lóvásár alkalmával. A lóárus roppant rossz gebét hajtott föl, de sehogy se tudta eladni. A vásár végén azt mondja az egyik jóbarátjának a gebe gazdája:

— Te ígérjél ezért a lóért négyszáz koronát!

A másik olyan jót nevetett, hogy közben egy zsehtolvaj nyugodtan ellopta a hamisított aranyláncát.

— Én ezért négyszáz koronát ígérjek? Nem akarok én a gyulai tébolydába jutni! Hiszen ez száz koronát se ér.

A ravasz lócsiszár közelebb hajolt a társához és nagyon komolyan mondta:

— Én nem akarom, hogy te megvedd a lovat 400 koronáért. Hanem csak ígérj érte annyit.

— Mi a fenének ígérjek, ha úgy se veszem meg. Az eladó megmagyarázta az ügyet.

— Én ezt a lovat holnap elviszem a temesvári hetipiacra és ott a feleségem, meg a gyerekeim egészségére meg akarok esküdni, hogy ezért a lóért már négyszáz koronát is ígértek.

(Az asszony szava.) Egy gépügynök járt Pécskán, utjában beszólt Vancsikékhoz.

— Beszélhetnék a gazdurammal?

— Már, hogy az ördögbe beszélhetne vele, — feleli az udvaron foglalatokodó felesége — mikor most írják össze a marhákat a községházán!...

(A bíróság előtt.) Egy izben dolga akadt a bíróságnál Nagy Jánosnak. Meg is jelent pontosan — felfegyverkezve.

— Miért jön kend a törvényszékre ilyen nagy fütykössel? — kérdi a bír.

— Azt mondták, hogy jöjjenek ide, de előbb gondoskodjak megfelelő védelemről!...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

C. F. A hazardjáték kasszáját és mindazt, ami az asztalon van, joga van a rendőrségnek vagy csendőrségnek lefoglalni.

B. Mihelyt újra aktuális lesz, visszatérünk rá.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az ügyvédi kamara közgyűlése. Az aradi ügyvédi kamara rendes közgyűlését vasárnap délelőtt tartotta meg. A közgyűlés simán folyt le és vita csak az ügyvédi létszám korlátozásának kérdése körül volt. Az igazságügyminiszterhez intézett és az Aradi Közlöny vasárnapi számában közölt jelentésben ugyanis a kamara válaszmánya annak a nézetének adott kifejezést, hogy a numerus clausus a szabad érvényesülésnek útját állja és retrograd irányt szolgál. Avarffy Ferenc a közgyűlésen azt indítványozta, hogy a kérdés tárgyalását a jelentésből hagyják ki, egyrészt azért, mert nem aktuális, másrészt, mivel a numerus claususra az ügyvédség kedvezőtlen anyagi viszonyainál fogva szükség van. A válaszmány javaslata mellett Tolnai János dr. szólalt fel és azt bizonyította, hogy a numerus clausus nem egyezik meg a liberális szellemmel és elzárja az ifjúság javát az ügyvédi pályától, mely ezental ügyis csak nehezebben érheti el célját. Parecz Béla dr. hasonló értelemben szólalt föl és rámutatott arra, hogy a numerus clausus a protekció és nepotizmus diadalát jelentené, mivel összeköttetés nélkül senki sem fog ügyvédi stallumhoz juthatni. A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadta a válaszmány javaslatát s így a numerus clausus behozatala ellen nyilatkozott. — A közgyűlés Szalay Károly elnök indítványára köszönetet szavazott a nagyváradi ítélőtábla, az aradi és gyulai törvényszékek elnökeinek az ügyvédi díjszabás rendezésénél tanúsított barátságos magatartásukért.

§ Döntőn a rabbi. Két bűnjelként szereplő váltó tűnt el a napokban a szegedi ügyészségnél s ezután nyomoz most a makói és szegedi rendőrség. Az eset előzményei következők:

Stegmann Izsák és Perlmutter Izrael makói kereskedők üzleti differenciák miatt pert indítottak egymás ellen, azonban a rendes polgári eljárás helyett a vallásos zsidók tóra-bíróságára bízták a döntést. A felek a bíróság elnökének, Rosenthal Saul rabbinak két bíróval együtt adtak át azzal, hogy a nyertes fél a megítélt összeg erejéig kitöltött váltót kapja követelése fejében. A pert Stegmann Izsák veszítette el, de Stegmann nem volt hajlandó a rabbi ítéletébe belenyugodni s visszakövetelte váltóját. Rosenthal Saul erre a váltókat átadta Weisz kereskedőnek s elutazott. Stegmann, a vesztes fél, azon vád alapján, hogy a váltót elsikkasztotta, büntető feljelentést adott be a rabbi ellen, de az ügyészség az eljárást időközben megszüntette s utasította Stegmann, hogy a váltó kiadásáért indítson polgári pert. Stegmann megindította a pert, viszont a rabbi őt perelte be rágalmozásért. A döntés elé azonban most az a váratlan akadály hárult, hogy a bűnjelként szereplő váltók eltűntek. Lehet, hogy az akták közt kallódtak el a váltók, de az sincs kizárva, hogy valaki, akinek érdekében állott, elsikkasztotta azokat.

— Uj jogtudor. Róth Frigyes, Róth Lajos aradi nagykereskedő fiát szombaton avatták a jogtudományok doktorává a kolozsvári Ferenc József-egyetemen.

— Tűz. A Bocskay-tér 4. számú ház kéménye kigyulladt. A tűzörségnek tetőtűzet jelek és ezért teljes készséggel vonult ki, de közbelépésre nem volt oka, mert a tüzet a házbeliek eloltották.

— Legelegánsabb ékszertárgyak célszerű emlék és ajándéknak Igaz Sándor elsőrendű óra és ékszer üzletében vásárolhatók Arad, Andrassy-tér. Telefon 321.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 1-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Schneider Antal ácsnak Antal nevű fia. Szécsi Pál háztulajdonosnak Sándor nevű fia. Kovács János kereskedőnek Róza nevű leánya. Hegyi Mihály napszámosnak Mária és Juliána (ikrek) nevű leánya. Schmagel György vasesztérgályosnak Erzsébet nevű leánya. Meghalt: Özv. Kerpész Mátyásné 85 éves magánzó. Dudás Katalin 77 éves magánzó. Simondán Flóra 9 hónapos leány. Szentmiklósi József 14 napos fiú. Szabó Zsigmond 47 éves magánzó. — Házasság nem fordult elő.

— Elite és Revue Parisienne párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható Juhász és Társa modern könyvesházában Andrassy-tér 16. sz.

— Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Kérjen ingyen cipő-árjegyzéket a Moskovits cipőgyár r. t. fiókraktárából, Arad, Szabadság-tér 18.

— Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy bécsi bevásárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi modell újdonságokat. Üzletem régi jóhírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó áraink mellett senki sem versenyezhet velem. Grünblatt Antonia női kápolna divatterme Szabadság-tér 11.

— Revue Parisienne. Nagy tavaszi divatalbum 2 kor. Saison Parisienne tavaszi divatalbum 1 kor. 50 fill. Kapható Aradon Ingusz I. és Fia cégnél Weitzer János-utca.

— Imakönyvek és husvéti képeslevelezőlapok Kerpel Izsáknál.

— Tavaszi újdonságok, a legszebb női táskák, bőröndök, utazó készletek, szivar, cigaretták és pénztárcák, sportcikkék, tenniszrakettek, tennisz hálók és labdák, footballok és fűsúlylabdák, sátabotok stb. legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula pipere és illatszer kereskedésében. 1931

— Husvétli tojásokból legnagyobb választék és legolcsóbban lesznek elárúsítva. Fischer Mór üveg, porcellán és diszmutáru üzlete Arad, Andrassy-tér 20. Városi és megyei telefon 568. sz.

— Gőzfürdő nők részére. A Tökölly-téren levő „Opre” gőzfürdőben nők részére hétfőn és pénteken d. u. 8—6. gőzt adnak. Férfiak részére naponként reggel 6-tól d. u. 1 óráig, klubok, egyetemek tagjai, katonaság, rendőrség 70 fillért fizet. A gőzfürdőt teljesen átalakították és újonnan rendezték be. 10 drb. abo-noma jegy 8 kor. 1597

Kötött cérna
Cérna áttört
Selyem mouslin

női harisnya

1.— korona.

1.—

1:50

az összes elképzelhető színekben.

Bársony Andornál, Szabadság-tér 17. sz.

596

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= A Széchenyi gőzmalom közgyűlése.

Az aradi Széchenyi Gőzmalom részvénytársaság vasárnap délelőtti tartotta évi rendes közgyűlését a részvényesek érdeklődése mellett. *Kintz* János elnöklésével. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentések arról számoltak be, hogy a lefolyt üzletévben 147.000 métermázsza buzát őrt. A forgalomba hozott üzemanyagok értéke pedig 3.632.223 korona 91 fillért tesz ki. Az 1911-ik üzletév összesen 52685 korona 32 fillér tiszta nyereséget eredményezett, melyből az igazgatóság és a tisztviselők jutalékára 21 százalék, vagyis 11063 korona 91 fillér levonandó, marad 41621 korona 41 fillér, ehhez hozzájárul az 1910. évről áthozott nyereség elővétel 31034 korona 22 fillér, összesen tehát 72655 korona 63 fillért osztanak fel oly módon, hogy 1441 darab társasági részvény után a múlt évi szelvény beváltására darabonként 40 korona, összesen tehát 57640 korona fordítassék míg a fennmaradó 15015 korona 63 fillért új számlára visznek át. A közgyűlésen ezután *Wadowsky Gusztáv* lemondott igazgatósági tag helyét *Hász Antallal* töltötték be. A felügyelő bizottság tagjai közt szintén változás történt. *Natland Bernát* és *Hász Kálmán* lemondottak és *Laczay Endrét*, *Helcs Bélát* és *Csikó Ödön* dr.-t választották meg.

— **Vasuti tanfolyam.** Megírtuk, hogy az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a helybeli kereskedelmi és ipari vállalatok tulajdonosai és tisztviselői számára április havában gyakorlati vasuti tanfolyamot rendez. A vasuti szállítási és díjszabási tudnivalók elsajátítására. A tanfolyam, tekintettel a közlő ünnepekre, csak az ünnep után veszi kezdetét, amiért is a Kamara irodája jelentkezéseket folyó hó 10-ig még elfogad. Az órák lehetőleg úgy lesznek megállapítva, hogy a tanfolyamon való részvétel másirányú rendes elfoglaltságában senkit se gátoljon. A tanfolyam kezdetét a Kamara a jelentkezőknek külön-külön tudomására fogja hozni. A részvétel díja 20 korona.

— **Gazdák segítsége.** Megírtuk már, hogy a földmívelési minisztérium felszólította Arad vármegye alispánját, hogy alkalmas módon tudassa a gazdaközséggel és a községekkel, hogy az állattenyésztés érdekeire való tekintettel a minisztérium a legelőjavításokat anyagi és erkölcsi támogatásban részesíti. Az utóbbi időben csakugyan egymásután utalványozza a földmívelési miniszter az aradmegyei községeknek a legelő javításához az államsegélyeket. Idáig Pankota, Világos, Gyula-Varasd és még több kisebb község kaptak 500—4000 korona közti államsegélyt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 1.

Készáru.

Kínálat, vételkészség, 8 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. áprilisi	1139 1 4'	1134 1 135
Buza 1912. májusra	1140 — 141	1137 — 1138
Buza 1912. októberi	1075 — 1076	1075 10 6
Rozs 1912. áprilisi	980 — 981	985 986
Rozs 1912. októberi	870 — 871	874 875
Terpe 1912. májusi	876 — 877	877 878
Zab 1912. áprilisi	967 — 968	970 — 976
Zab 1912. októberi	837 — 838	836 — 837

Az árak 10 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Április 1. —

Magyar aranyárjádék 4 ⁰ / ₀	— — — —	109—
Magyar koronárjádék 4 ⁰ / ₀	— — — —	89-55
Magyar koronárjádék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	— — — —	77-25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	— — — —	90—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	— — — —	92-50
Magyar nyeregménysorsjegy kölesön	— — — —	215—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	149—
Osztrák járadék papírban	— — — —	89-75
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	92-80
Osztrák járadék aranyban	— — — —	114-40
Osztrák koronárjádék 4 ⁰ / ₀	— — — —	89-75
1880. évi osztrák államsorsjegy	— — — —	159—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	17-65
Magyar hitelbank-részvény	— — — —	837—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	657-50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	— — — —	732-50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	19-10
Német birodalmi márka	— — — —	11782 ¹ / ₂
Londoni vista	— — — —	241.05
Páris vista	— — — —	95.52 ¹ / ₂
10 márkás arany	— — — —	23.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményesarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. április 1.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	— — — —	1050—1055
77 " "	— — — —	1055 1060
70 " "	— — — —	1060 1065
79 " "	— — — —	1070 1080

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	— — — —	1040 1050
Rozs	— — — —	845 850
Arpa	— — — —	910 920
Zab	— — — —	880 885
Tengeri	— — — —	845 850

Kőbányai sertéspiac.

Április 1

Március 30. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 152—156 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 156—158 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 162—168 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi március hó 28 napján volt készlet 26356 db. — 1912. március hó 29-én felhajtott 289 db. — 1912. március 29-én elszállított 152 db. — 1912. március 30. napjára maradt készletben 26493 db.

A hízott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1912. április hó 2-án:

A) bérlet

A) bérlet.

Jászai Mari, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagjának fellépésével:

Stuart Mária.

Szomorujáték 5 felvonásban. Irtó: Schiller Frigyes. Fordította: E. Köcs Gy. la. Rendező: Keszler Ede

SZEMÉLYEK:

Erzsébet	Follinszóné.	Daviszon lord	Keller István
Stuart Mária	Jászai Mari.	Paulet	Várnai Jenő.
Leica-ter	Keszler Ede.	Mortimer	Delli Lajos.
Albort	Herold Ede.	Mevil	Csaky Ferenc
Burleigh	Dr. Beregi S.	Burgoin	Szaro Lajos.
Kent góf	Ajtai Odón.	Anna	Benkőné.

Kezdeté este 8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báro Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. április 2-án:

1. Agra egy bengáliai város. Természeti.
2. Wokurka vadászata. Humoros.
3. Putzuvli a Napolvi öbölben. Látványos.
4. Egy új fal. Mulatságos.
5. Menekülés a fertőből. Egy cirkusz lovas élete.

Életkép 3 felvonásban. 3000 méteres kép.

Az előadások kezdete 1¹/₆ órától kezdve este 11 óráig. — A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma kedden, 1912. április 2-án:

Sláger műsor.

1. Csónakázás a Loiret folyón. Természettudáni felvétel.
2. Misi és az oroszánok. Humoros.
3. A fehér domino. Szenzációs erkölcsdráma 3 felvonásban.
4. Asszonykám adj egy kis kimenőt! Vigjáték.

Az előadások kezdete délután 1¹/₆ órától folytatásgosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, üléseként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. Műsört ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Kávéház megnyitás!

Tisztelettel értesítem Arad város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Aradon, Deák Ferenc-utca 40a. szám alatt görög katolikus-egyház tulajdonát képező 3 emeletes bérpalotájában a Vass-szülődával szemben a mai napon, azaz április hó 2-án

Tátra-kávéházamat

ünnepélyesen megnyitom. — Üzletemet a mai kor igényeinek megfelelően a legnagyobb figyelemmel modernül rendeztem be, úgy, hogy az legmagasabb igényeknek is teljesen megfelel. Tisztelettel kérem Arad város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy eme nehéz feladatomban támogatni kegyeskedjék. Színház után hideg vacsora, hideg buffet. Külön helyiségek magántársaságok részére. Egész éjjel nyitva. A nagyérdemű közönséget Makai Kuckacz Pista jólszervezett zenekara fogja szórakoztatni. — Szolid árak. Pontos kiszolgálás. Legfinomabb magyar és külföldi italaimért kegyességet vállalom. A nagyérdemű közönség szíves partfogását kérem, maradtam illő tisztelettel

Tóth Imre,

2196

a Tátra-kávéház tulajdonosa.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Tavaszi újdonságok

CZIPŐ-

különlegességekben már megérkeztek!!

Valamint a világhíró

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban.

942

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

Arad—Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

GYÖRGY

NŐI FELÖLTŐ-ÁRUHÁZA

ELEGÁNS
ANGOL RAGLÁNOK, SZABOTT ÁR.
SELYEM- ÉS
ETAMINE-KÖPENYEK, 112.
POSZTÓ FELÖLTŐK,
LEÁNYKA-KABÁTOK, SAJÁT MŰHELY.
GYERMEK-KABÁTOK,
ANGOL COSTUMEOK,
TROTTEUR-COSTUMEOK,
LEÁNYKA-COSTUMEOK, TELEFON 855.
DIVATALJAK.

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 8. SZÁM.

A MINORITA-TEPLOMMAL SZEMBEN

Férfi, női és
gyermek cipők.

Francia
forma.

7-9-10-12-14-16
koronás árban.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-ú. 1. Telefon 385.

UJDONSÁGOK

husvétii illatszerekben.

Ambre Mousse Lenthéric
Inconnu Houbigant,
Rose Jacqueminot Coty,
L'Origan Coty,
Swell Lenthéric,
Cita Legrand,
Thisbe Pinaud,
Fleurs du Passe Roger & Gallet
La Serenata D'Orsay,
Esora Deletrez,
Espéris Piver,
Brise d'Amour Crown Perfumery
Fougère Cottan,
Rose Idéale Houbigant,
Clove Pink Atkinson
Néos Lenthéric,
Carmen Houbigant stb.

Továbbá eredeti angol és francia illatsze-
rek kimérve; valódi és saját gyártmányu
 kölni vizek, husvétii öntözők és illatszerek
 szóródugóval nagy választékban.

2110

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Segnagyobb
választék

husvétii illatszerek

és

öntözők-ben

valamint
husvétii nyulak
és tojásokban
s más husvétii
ajándékokban.

1921

Hegedüs Gyula

kefe-, pipere-, illatszer- és
bórdíszműáru kereskedésében
Aradon, Andrassy-
tér 15. Telefon 506.

Moskovits „Anatomiai”

CIPŐK

Legszebbek,
Legjobbak,
Legolcsóbbak.

921

Raktár Arad, Szabadság-tér 18. Telefon 218.

Kenyer,
de nem krumplis,

hanem természetes
házikenyér kapható
minden időben

házhöz szállítva
Deutsch Rezső

m. kir. államfogház
szállító sütődéjében 2175

Deák Ferenc-u. 18.
Telefon 709. Telefon 709.

**Kereskedők, föld-
birtokosok és bérlők
figyelmébe!**

Könyvek lezárását, mérleg készi-
tését, könyvek rendezését, lefek-
tetését és ellenőrzését jutányosan
elvégezteti 25 évi gyakorlattal bíró
elsőrangú főkönyvelő. Szíves meg-
keresések: 2165

Engel Mór
Arad, Szekeres-utca 2. sz. a.

Kitűnő pankotai és magya-
rádi saját termésű

hegyi borok

ugy kicsinyben, mint nagyban,
valamint saját főzésű 2169

pálinka
jutányos áron kaphatók

Mericskay Sándor,
bortermelőnél, Arad, Választó-u. 26.
Kivánságra házhöz szállítom. Viszont
eladók kedvezményben részesülnek.

Aradi Nyomda
Részvénytársaság
készít

névjegyet
elefántcsontpapíron
nyomva

divatos kivitelben.

KÁVÉ
nyersen vagy frissen pörkölve.
TEA
legfinomabb fajokból keverve.
RUMI
eredeti és saját töltésű üvegekben
csak az

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEABEHÓZATALNÁL

Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.
Telefon 609. szám.

Gyermekek és felnőttek által

egyenként kedvelt legjobb ízű **Hajó-főle**
Csukamájolaj most érkezett meg.
E fontos és nagy
táperőjű szer kitűnő
hatásnak bizonyult
mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben
visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona. 841

Fagydagánatok

elmulasztására, fagy-
viszketegség biztos
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Frigin“
Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy bajuszt a legszebb
állandó fekete színre lehet
festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára
421 **2 korona.**

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER“ 6 darab egy
eredeti fémdobozban **2**
korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrassy-tér 22. sz.
a magyarázattal szemben. —

Ezelőtt Bolezni Antal
CZERNÓCZKY M. I.

ur és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések leg-
újabb francia vagy amerikai fa-
sonban, legszebb kivitelben, jutá-
nyos árban készíttetnek.

Saját készítménye

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség be-
cses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

5355—1912. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédegy-
alogságnál és a budapesti 1., deb-
receni 2., váci 6., pápai 7., pécsi
8., varasdi 10. honvéd huszárezred-
nél a folyó évben az eddig is
szokásos augusztus—szeptember
havi fegyvergyakorlatok kívül
még május hó 28-tól a honvéd-
gyalogságnál, június hó 23-ig a
honvédhuszárezredekénél, június hó
24-ig fognak fegyvergyakorlatok
tartatni. Felhívom a törvényható-
ságot, ezt azonnal a legszélesebb
körben a helyi szokásos módon
azon hozzáadással közzé tétetni,
hogy a magyar királyi honvéd
gyalogság, valamint az 1., 2., 6.,
7., 8. és 10. honvéd huszárezredek
állományába tartozó nem tényle-
ges légénységnek, mely a folyó
évben fegyvergyakorlat teljesíté-
sére kötelezve van, (a tartalék
1909., 1907., 1905., 1903. és 1901.,
továbbá a póttartalék 1909., 1907.,
1905. és a közös hadseregtől szár-
mazó 1901. évfolyamhoz tartozó
azon légénységi egyének, kiknek
valamely különös tényleges szol-
gálat ezen fegyvergyakorlat rová-
sára nem tudatott be, továbbá
mindazok, akik az előző évről a
fegyvergyakorlatnak elhalasztása
stb. folytán azt a folyó évben után-
pótolni tartoznak) megengedtetik,
amennyiben a fegyvergyakorlatot
polgári foglalkozása, keresete vagy
magán viszonyai következtében
egyik vagy másik fegyvergyakor-
lati időszakban óhajtja teljesíteni,
hogy ebbeli kérelmét azonnal az
illetékes vagy tartózkodási hely-
kiegészítési parancsnokságnak,
vagy saját ezredparancsnokságá-
nál szóbelileg vagy írásban, eset-
leg levelező lapon az ezred soro-
zási évfolyam és anyakönyvi lap-
számának felemlése mellett be-
jelentse. Amennyiben az őszi fegy-
vergyakorlatra előírt állományt azt
megengedi, a behívások a jelent-
kezések figyelembe vétele mellett
fognak eszközöltetni. Hazai a. k.
honvédelmi miniszter.

A városi tanács.

Varga Kálmán

női divatterme, Aczél Péter-utca 2.

Párisi és londoni szövet-
ujdonságai megérkeztek.

A hölgyközönség szíves
figyelmébe ajánlom. 991

Ha valakinek mindegyik egy-
esetű bejelentésének ára 4 fillér,
vagy több bejelentésnek 3 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: János utca 11.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Bejelentési díj: 367. sz.

Apró hirdetések bejelentése a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján, vagy levél útján történik. Többszörösen a hirdetés száma mindegyik hirdetés
bejelentéséért megkezdésenként, (a jelölés levél útján) bejelentésenként a kiadóhivatal, az esetek, változtatás esetén. Az apróhirdetéseket díja a hirdetés száma szerint számítják. Minden sz. 4 fillér, vagy
több bejelentésnek 3 fillér. A legkisebb hirdetés 30 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a hirdetés szövegében jelenik meg. Az apró hirdetések díja a hirdetés a kiadóhivatal
bejelentési díjával megkezdésenként. HIRDETÉSEK ESTE PÉL E ÓRAIG VÉTELEK PÉL.

Ajánlatokhoz.

Ha valakinek mindegyik egy-
esetű bejelentésének ára 4 fillér,
vagy több bejelentésnek 3 fillér.

LEVELEZÉS.

"Bizalmasan"

Levele van a kívánt helyen. 2191

Női kezek

Ápolására legjobb a Vojtek és
Weiss kézfinomítója. III-711

OKTATÁS.

Tanítónő

1964

szakszerű tanítást a német nyelv-
ben vállal. Bővebbet Kápolna
utca 6. özv. Neuman Józsefnél.

Zitterán

Umlauf tan módja szerint, alapos
oktatás nyerhető. Erzsébet király-
né-körút 41. sz. 2081

Ha hull a haja,

használgon magyar haj-perolint
Vojtek és Weisztól. III-711

Gépirás, gyorsírás

legjobban elsajátítható Ziffer Sándor
írógépvállalatánál. Elsőrangú
szaktantervek vezetése mellett. A
tanfolyam három hónapig tart.
Az állásközvetítés végzett növen-
deink részére díjtalan. Beirat-
kozni lehet április hó 15-ig József
főherceg-ut 7., I. em. 1877

Kettős könyvtelt,

új gyakorlati módszer szerint, mér-
leg készíttéssel. Magyar, német ke-
reskedelmi levelezést, gyorsírást
rövid idő alatt tökéletesen el-
sajátítható 25 évi gyakorlattal bíró
elsőrangú főkönyvelőtől. Ugyanott
oktatás francia és angol nyelvben.
Házban és házon kívül. Nappali és
esti órákban. Engel Mór, Arad,
Szekeres-utca. 2. 2165

Ha megfázott

ne orvosságot, de egy csésze
Vojtek és Weiss féle teát igyék.
III-711

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk
és 1-ső oszt. „Lygnum-sanktum”

teke-golyók
nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és
pontosan elintézetnek. 291

KIADO LAKÁS.

Itt az ideje,

ha kiadó lakása van, hogy az Aradi
Közlönyben hirdesse.

Egy próba már sikerrel jár.

Három szobás

lakás összes mellékhelyiségekkel,
új festéssel, május 1-ére kiadó
Eötvös-utca 12. sz. alatt. 2048

4 és 5 szobás

különálló lakás fürdőszobával, má-
jus 1-re, azonkívül raktár- és mű-
helyhelyiség azonnalra kiadó.
Hasezinger-utca 5. 1673

Elegáns butorozott

tágas szoba, villanyvilágítással,
külön bejárat, Deák Ferenc-utca
9. II. emelet 8., 24 koronáért azon-
nal kiadó. 2129

Iroda-

helyiségnek alkalmas 3 szobás
utcai lakás és egy külön bejáratu
alkov butorozva, vagy üresen
június 1-től kiadó Zrínyi-utca 6. sz.
2166

Csalosán butorozott

szoba azonnal kiadó. Eötvös-u. 12.
2089

Mikes Kelemen-utca 12.

egy három szobás és Darányi-utca
2. egy két szobás lakás máju 1-től
kiadó. 2104

A poloska

teljes kiírása csupán Vojtek és
Weiss biztos szereivel érhető el.
III-711

Kiadó május 1-ére

Dobó-utca 6. sz. alatti új házban
az 1. és 2-ik emeleten 2 szoba,
konyha és mellékhelyiségekből álló
udvari lakás. Felvilágosítással szol-
gál ott a házmester. 2087

INGATLAN.

Mit kiabál?

Hisz az egész világ tudja, hogy
házat, földet stb. a leggyorsabban
az Aradi Közlöny hirdetése útján
lehet értékesíteni.

Központi ingatlan- 491

forgalmi iroda Aulich Lajos-utca
2. Tytján Testvérek, ahol a leg-
szolidabban lesz lebonyolítva házak,
földbirtokok, szőlőbirtokok eladása
és vevése. Ugyanígy kieszakozól
pénzkölcsönöket házakra, földekre
és mindennemű ingatlanokra, a
legelőnyösebb feltételek mellett.

Sarló-utca 13. számú

ház szatócs üzlettel azonnal kiadó
vagy eladó. 2192

LAKÁST KERES.

A belvárosban

3-4 szobás modern lakást kere-
sek f. é. május 1-re. Ajánlatok
„S. S.” jellegre e lap kiadóhivata-
lába kéretnek. 2155

Magános urlember

kisebb szobát, esetleg csendes la-
kást állandó időnkénti alkalomra
keres. Cimeket kiadoba. 2167

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Még nincs késő,

ha venni, vagy eladni akar, hogy
az Aradi Közlönyben hirdessen.
Az eredmény biztos.

Hisz tudja már ön is?

hogy a legcsinosabb és legtartó-
sabb saját műhelyben készült kész
férfi, női és gyermekcipők jutányos
árért kaphatók az Aradi cipészek
termelő szövetkezeténél Aradon,
Szabadság-tér 14. szám alatt. 6674

Zongorák

1226

jó karban, eladók. Cím a kiadóban.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom legdi-
vatosabb bécsi és párisi eredeti
modell-kalapudonságaimat, melyek
nagy választékban, izléses kivitel-
ben, igen előnyös árban szerez-
hetők be nálam. Nagy választék
gyermekkalapokban. — Havas Gizella
női kalap-divatterme, Forray utca
(Gróf Hunyady-palota.) 1741

Tea termelők

finom, zamatos logolcsóbban Voj-
tek és Weisznál. III-711

Kitűnő hegyi bor

1 liter fehér (új) 64 fillér, 1 liter
fehér (ő) 72 fillér, 1 liter 'ehér
(ő) 80 fillér. Kapható Poppé Sándor,
Aulich Lajos-utca 8a. Kívá-
natra házhoz szállítom. Levélben
is megrendelhető. 1781

Párisi divatalbum

legújabb 770 tavaszi színes mo-
del képpel 2. — Blouse-Album 120
kor.-ért kapható Pichler Sándor
könyv és papirkereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. sz. 2651

Rum compositio

jó házi rum előállítás Vojtek és
Weisznál. III-711

Használt

csavaros kopirprést megvételre ke-
resek. Megkeresések 909. telefon-
szám alá kérek. 2012

Eladó.

egy Salon garnitura. Megtekinthető
Csernovits Péter-utca 24. sz. 2172

Hegyi bor.

Kitűnő saját termésű hegyi bor eladó
1911. évi á 48 kor. hektója, 1908.
évi á 62 kor. hektója, Rizling 1902.
évi á 80 kor. hektója. Onu Lyubo-
mir szőlőbirtokos Kovaszinc (Arad-
megye.) 2158

Vanília

egy zacskó ára 10 fillér, teljesen
pótol egy rud legfinomabb vani-
liát, alkalmazása azonban sokkal
egyszerűbb és sokkal kiadóbb.
Sütő-por Baking Powder, finom
tészták készítéséhez. Németország-
ban, Angliában és Franciaország-
ban nem élesztőt, hanem Baking
Powdert használnak. Egy zacskó
ára 10 fillér. Földes Kelemen
gyógyszertára Arad. 1224

Husvétel!

Minden felekezeti imakönyv egyszerű
és legdiszesebb kivitelben érkezett
és legolcsóbban kaphatók. Finom
és tréfás husvét levelezőlapok.
Szekrény-papírok viszontelárúitók-
nak legjutányosabban. Krausz Paulin
könyv- és papirkereskedés. Színház-
épület. 4481

ÖZLETEK.

Ha üzleti összeköttetést keres
hirdessen az Aradi Közlönyben. —
Kockázat kizárva.

60 év óta fennálló

vegyes kereskedés eladó. Bővebb
felvilágosítással szolgál Mesner
Lipót, Nádor-u. 14. 1953

Arad legforgalmasabb

utcájában levő régi italmérés trafik-
kal családi viszonyok miatt azon-
nal eladó. Cím a kiadóhivatalban.
1975

Eladó

elsőrangú vidéki töltes és korcsma
összes jogokkal, ház és szép gyü-
mölcsös kert. Bővebbet Körösvöl-
gyi Pálina Raktár Arad, Andrassy-
tér 5. 2013

Újraem épült üzlethelyiség
Csiky Gergely-utca 16. szám alatt
kiadó. 2007

Apró hirdetések

folytatása.

ALKALMAZÁST KERES.

Pénzt, időt és fáradságot takarít meg —
aki alkalmazást keres, ha az Aradi Közlönyben hirdet.
Egy kísérlet elegendő.

Gépirónő

azonnali belépésre állást keres.
Cím a kiadóhivatalban. 2198

ALKALMAZÁST NYER.

Kár minden percért —
ha irodájában, üzletében alkalmazottra van szüksége, azonnal személyzethez jut az Aradi Közlöny hirdetése útján.
Teasék meggyőződni!

Irodai

teendőket ismerő és a gépirásban teljesen jártas egyén állandó alkalmazást nyer a kir. tanfelügyelőség-nél. Ajánlók okmányokkal felszerelt kérvényükkel személyesen jelentkezzenek. 2195

Egy elárulítónő

felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. 555

Cipőkereskedő-segéd

magasabb szaktudással felvétetik Adler Lajosnál Békéscsaba. 2011

Elárulítónő

előkelő céghez ajánkozhatik „Biztos jövő” jelige alatt a lap kiadóhivatalába. 2107

Fiatalki irodista

vagy irodistánő, gyakorlattal, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Állandó alkalmaztatás” jelige alatt a lap kiadóhivatalába küldendők. 2164

Szép írással

és kereskedelmi iskolai érettségivel bíró fiatalember gyakornokul felvétetik egy helybelli részvénytársasághoz, nyugdíj jogosultsággal. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Jó munkaerő” jeligére nyújtandók be. 2169

Keresünk

7-8 tagból álló házi zenekart. Ajánlatok „Hangverseny” jelige alatt a kiadóba kéretnek.

Ügynökök

fix fizetés és magas jutalék mellett jelentkezhetnek „Biztos jövő” jelige alatt a lap kiadóhivatalába. 2178

KÖLÖNFÉLE.

Könyvkötő munkákat
a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos áron készít Arad, Weitzer János-utca 13. (főpostával szemben). 2154

Ügyes kárptos

ajánlók a szakmába bármely kárptos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thököly tér 7. sz. 1211

Arad legregibb kerékpár-,
varrógépraktára és javító műhelye. Alapítatott 1891. Hammer Vilmos, villanyműszerész Arad, Szabadságtér 7. szám. Egyedüli képviselő a világhírű Pfaff varrógépekből, Helikal, Premier, Puch és Viktoria kerékpárokból. Telefon 96. 481

Épület és élelmiszer

munkákat legjutányosabban készíti egy helyben, mint vidéken Diamant-lend Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben). 3681

A legfinomabb

és legzamatosabb rumot készít-hetjük pár perc alatt a Földes-féle rumessentiából. Köztudomású dolog, hogy a legelőkelőbb ur-házaknál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 30 fillér. Finom francia és német gyártmányú likőrösek, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatú és színű likőrök állíthatók elő, üvegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. 1224

Ha nem jól eszik

a hízója, adjon neki Vojtek és Welsz hírneves állat tápporából III-711

Biztosítom,
hogy nem bánja meg

ha finom arany ékszert,
brilláns és gyémánt ék-
szert vagy pontosan járó
zsebórát akar venni

alkalmi ajándékul

ha elmegy az olcsó be-
vásárlási helyre a Forray-
utca

ZINNER
VILMOS 8103

ékszerész és óráshoz
akkor

Biztosítom,
hogy nem bánja meg.

Kész butor eladás.

Butorkereskedők és magá-
nosok szíves figyelmébe aján-
lom a legkedveltebb fa-
nemükből készült

háló- ebédlő-szoba
butoraimat. 2179

Varga József
Arad, Kápolna-utca 6/b.

Hajó és izletes
házi kenyeret

szeret, úgy forduljon egész biza-
lommal

Leicher Frigyes
sütődjéhez

Deák Ferenc-utca 16.,

hol állandóan kapnátó kitűnő
zsombolyai fehér és félbarna ke-
nyér verseny árban. 2155

Sütések minden időben elfogadtatnak.
Telefon 815. - Telefon 815.

!!Uj kész butorüzlet!!

Értesitem, hogy Arad, Bo-
ros Beni-tér 6. sz. alatt
egy saját készítményű

KÉSZ BUTORÜZLETET

létesítettem, hol dus választé-
ku raktárt tartok **háló-,**
ebédlő-, előszoba és
konyhaberendezések,
ugyszintén mindennemű **mat**
és **politirozott** munkákból
legolcsóbb árakban. Megren-
deléseket legegyszerűbbtől, leg-
modernebb kivitelig, rajz sze-
rint leggyorsabban elkésztek.

Szívespártfogást kér:

JÓNÁS ALADÁR

asztalosmester. 1425

Műhely: Gr. Károlyi Gyula-utca 10. szám.

Csillárok,
villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nél

Ata 51 Péter-utca 2. (székhely)

Egy ügyes

kifutó fiu

nyomdánkban

felvétetik.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koró-
nák ideálisan szépen, régásra
kitűnően, készülnek — — —

HALMOS

fogtechnikai műtermében Anatólos
Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadság-
tér és Asztalos Sándor-utca sarkán,

Dr. Keppich

orvos ut házában.) Telefon sz. 555.
4871

859—1912. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. c. 102. §-a ér-
telmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. törvényszéknek
1907. évi 15376. számú végzése
következtében Dr. Németh János
ügyvéd által képviselt Pavlovits
Constantin javára 440 kor. s jár.
erejéig 1907-ik évi szept. hó 16-án
foganatosított kielégítési végrehaj-
tás útján lefoglalt és 1620 kor.
becsült következő ingóságok, u. m.:
sertések, lovak, szekér, takarmány,
bolti berendezések, borkók nyilván-
os árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a jeleni kir.
járásbíróság 1907. évi V. 589. sz.
végzése folytán 440 kor. tőkekö-
vetelés, ennek 1907. évi aug. hó 20.
napjától járó 6 % kamatai, 1/3 %
váltódij és eddig összesen 79 kor.
15 fillérben bíróság már megál-
lapított költségek erejéig, Sikulán
az uradalmi narykorcsma épület-
ben leendő megtartására 1912. évi
április hó 12. napjának d. e 9 órája
határidőül kitűztetik és ahhoz a
venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az
érintett ingóságok az 1881. évi LX.
t. c. 107. és 108. §-ai értelmében
készpénzfizetés mellett, a legtöbbet
ígérőnek, szükség esetén becsáron
alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi IX. t. c. 120 §. érte-
lmében ezek javára is elrendeltetik.
Kelt Borosjenő, 1912. évi már-
cius hó 25. napján.

Nagy,

2193 kir. bírói végrehajtó

**Üzlet-
helyiség**
Forray utca 7. sz. alatt
**május 1-re
kiadó.**

2177

Feltűnő alkalom előnyös vételre!!

Néhány hélig

Fischer Simon cég nagyáruháza Arad, Szabadság-tér olcsó hetet rendez

sorozati árusítással, mely a külföldi nagyáruházakban nagyszerűen bevált azáltal, hogy a heti sorozati által, feltétlenül olcsóbban, jóval a rendes áron alul vásárolhat.

Sorozati árak:

1

koronás

sorozat:

- 2 drb. finom selyem magánköltő
- 3 drb. tiszta selyem csokor nyakkendő
- 3 drb. tiszta selyem regatta nyakkendő
- 3 drb. legfinomabb álló gallér
- 2 pár fehér vagy színes kesztyű
- 3 drb. elegáns angol batiszt zsebkendő
- 3 drb. finom női zsebkendő
- 1 drb. finom selyem zsebkendő
- 3 pár színes férfi harisnya
- 2 pár csikos női harisnya
- 2 pár gyermek patient harisnya a 7 sz -ig
- 1 pár finom női flor harisnya
- 1 pár finom selyem harisnyakötő
- 1 pár finom selyem nadrágtartó
- 1 pár finom selyem női keztyű
- 1 pár férfi svéd im. keztyű
- 1 drb. finom szövett sapka
- 1 drb. kék scheviot flu sapka
- 1 drb. elegáns divat sétabot
- 1 drb. valódi bőr penitárca
- 1 drb. valódi bőr cigaretta tárca
- 1 drb. China ezüst cigaretta tárca
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkés
- 2 drb. puha dupla gallér színes és fehér
- 1 drb. selyembatiszt félmellény
- 1 drb. női selyem gummi-öv fekete és színes
- 1 drb. gyermek lackbőr öv piros és fekete
- 1 drb. divatos flor gyermek nyári trikóing
- 2 drb. csikos nyári gyermek trikóing
- 2 pár divatos gyermek nyári sokerli
- 2 drb. vászon sportsapka mosó
- 2 pár gyermek gummi nadrágtartó

2

koronás

sorozat:

- 1 drb. fehér puha férfi ing madrepulán
- 1 drb. színes turista ing kretonból
- 1 drb. damaszt alsó nadrág
- 1 drb. finom fin sport ing kretonból
- 1 drb. francia batiszt alsónadrág
- 1 drb. finom női ing himzett
- 1 drb. sifon himzett női nadrág
- 1 drb. fin divatkalap
- 1 drb. legújabb leány bob-kalap
- 1 drb. gyermek sport kalap
- 1 pár finom férfi bőrkezttyű
- 1 drb. gyermek esőernyő clotból
- 3 pár finom férfi flor harisnya
- 2 pár finom női áttört harisnya
- 6 drb. női selyem batiszt zsebkendő
- 6 drb. fehér len zsebkendő
- 3 drb. legfinomabb selyem csokor
- 1 drb. elegáns acél sétabot
- 1 drb. angol lőrös sétabot
- 1 drb. bársony divat ridikül
- 1 drb. női kezitaska bőrből
- 1 drb. valódi bőr szivartárca
- 1 drb. valódi névjegytárca
- 1 drb. egész finom bőrtárca
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkés
- 1 pár finom női glacce bőrkezttyű
- 3 pár női divat harisnya színes csikkal
- 2 pár flor harisnya fekete színes himzéssel
- 1 pár legfinomabb gummi nadrágtartó
- 6 drb. fin. ötréű vászon gallér div. forma
- 3 drb. divatos ti zta selyem zsebkendő
- 2 pár krém színű selyem keztyű

3

koronás

sorozat:

- 1 drb. finom fehér damaszt férfi ing
- 1 drb. divatos selyem férfi ing
- 1 drb. elegáns zephir férfi ing
- 1 drb. legújabb színes férfi ing
- 1 drb. finom voil sport ing
- 1 drb. angol zephir sport ing
- 1 drb. finom férfi hálóing
- 1 drb. legfinomabb francia alsónadrág
- 2 drb. színes batiszt alsónadrág
- 2 drb. köpper alsónadrág
- 1 drb. finom női ing selyem szalaggal
- 1 drb. női hálókabát himzéssel
- 1 drb. finom női nadrág himzéssel
- 1 drb. férfi ernyő nikkell bottal
- 1 drb. női strappa ernyő
- 1 drb. divatos férfi strappa kalap
- 1 drb. legfinomabb divat sapka

3

korona

90 fillér

sorozat:

- 1 drb. finom divatos kemény kalap
- 1 drb. elsőrendű selyem ernyő
- 1 drb. elsőrendű fehér női ing
- 1 drb. elsőrendű angol zephir ing
- 1 drb. divatos selyem turista ing
- 1 drb. finom hálókabát csipkével
- 1 drb. finom kezi himzett női ing
- 1 drb. elegáns női nadrág
- 1 drb. elegáns bőrridikül

Ezen hirdetés néhányszor jelenik meg, célszerű megőrizni!

Dacára ezen feltűnő olcsó sorozati árak, a cég a áru elsőrendű minőségeért szavatol.
A Fischer Nagyáruház versenyképességét bizonyítja a 40 fényesen berendezett kirakat.

Videki rendelések utánvétellel eszközölhetnek. :: Meg nem felelő visszavételek.

Felhívjuk

a t. közönség b. figyelmét lapunk utolsóelőtti oldalán megjelent

FISCHER SIMON cég

Nagy Áruháza Arad, Szabadság-tér

1337

hirdetésére.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

===== ARAD. =====

A TAVASZI UJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M. t

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Selyem- és Etamine-
köpenyegek,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,

Angol kosztümök,
Troteur kosztümök,
Gyermekek ruhák,
Divat blúzok,
Pongyolák,
Divat aljak.

Gyászruhák és gyászblúzok

Szabott árak!

Telefon 238.